

ELŐFIZETÉS

BELTÉR:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKRE:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSRE:
Egy soros példa sor egyezér 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, január 17.

Tüzérségi harcok a Dunajec mentén.

Budapest, január 16. (Hivatalos.) Lengyelországban, Galiciában és Kárpátokban helyzet változatlan.

Dunajec mentén tüzérségünk ellenséges tábori és nehéz tüzérséggel folytatott harcban ismét szép eredményeket ért el. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A soissons-i harcok hadizsákmánya.

Berlin, január 16. Nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati hadszíntér: Nieuport környékén csak tüzérségi harcok folytak.

Arrastól északnyugatra fekvő hadállásaink ellen intézett összes támadásokat visszavertük, ellentámadással oszlopaink három lövészárkot eltoglaltak és azokban levőket elfogták.

Alberttől északkeletre fekvő és legutóbbi időben gyakran említett La-Boisellei majort tegnap teljesen összeromboltuk és franciáktól megtisztítottuk.

Soissonstól északkeletre nyugalom volt. Január tizenkettediktől január tizennegyedikéig ott folyt harcok alatt zsákmányolt francia ágyuk száma harmincötre emelkedett.

Argonnokban és Conzenvoyoi erdőben (Verduntól északra) ránc nézne sikeres kisebb ütközetek folytak.

Egy St.-Michieltől délkeletre Ailly ellen intézett támadás tüzelésünkben már kifejlődése közben összeomlott. Vágásokban jelentős esemény nem történt. Legfőbb hadvezetőség.

Eső és köd miatt északon nincsenek harcok.

Berlin. Keleti hadszíntér: Helyzet változatlan. Esős és ködös időjárás minden harci tevékenységet kizár. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az osztalék.

Arad, január 16.

Napról-napra, sőt óráról-óra várják a bankok a pénzügyminiszter rendeletét az osztalék-maximumok felől. Hogy egyáltalán megjelenik-e ez a rendelet, az nem bizonyos. A pénzügyminiszter több ízben hangoztatta azt az álláspontját, hogy ehhez a rendszabályhoz nem szívesen nyúl, és jobbnak látná, hogy a bankok maguk jussanak egyöntetű megállapodásra az osztalék megszabása dolgában.

A pénzügyminiszter helyesen gondolja: ennyi önállóságot a pénzintézetekről föl is lehet tételteni. Azt a helyes ítélőképességet, amely az osztalék megállapításánál számot tud vetni a háborus helyzettel, annak várható következményeivel, a pénzintézetek jövőjének kérdésével és — ezt utolsónak említettük, de jelentőségében ez korántsem a legutolsó — a részvényesek érdekeivel. Végül is a részvényesek jelentik magát a részvénytársaságot, a bankot és a takarékpénztárat.

Annyi előre látható, hogy az osztalékok kisebbek lesznek a tavalyiaknál. A háboru tényleg kevésbé alkalmas arra, hogy a bankok nagyobb hasznot produkáljanak. Akár már meglevő veszteségeket akarnak a pénzintézetek kiegyenlíteni azzal, hogy kisebb osztalékokat adnak, akár a jövő szomorú kilátásaira készülnek el: el kell ismerni azt a jogot, vagy mondjuk, köteles elővigyázatot, hogy erre gondoljanak és hogy emiatt az osztalékokat bizonyos határig csökkentésük.

Az osztalék leszállítása — akár pénzügyminiszteri rendelettel, akár az intézetek saját akaratából történik, — nem mehet túl azon a határon, amelynél már a részvényes súlyos és kegyetlen megkárosítása kezdődik és amelynél a helyzetnek az a látszata ütne ki, hogy a részvényes teljesen

ki van szolgáltatva az intézetek élén álló igazgatóságok kénye-kedvének. Most kevésbé szabad, mint valaha, figyelmen kívül hagyni, hogy a pénzintézetek legtöbbje rövid néhány év előtt nagy arányú tőkeemelésekre hívta föl a részvényesek közreműködését. A pénzintézetek maguk állapították meg új kibocsátási részvényeik átvételi árát, amihez még a spekulálás által fölvert árszám is járt. Ez utóbbihoz a bankoknak nincs semmi közük. De azért felelősek, hogy a kibocsátási árfolyam szerény kamatoztatása még a legrosszabb viszonyok között is biztosítottassék. S ha ez a kamatoztatás nem lehet akkora, mint a mennyit a pénzzel szabadon rendelkező betevő ma bárhol is kap, nem lehet olyan kicsi se, hogy a részvényesek nagyfokú megrövidítését jelentse. Igaz, hogy az árfolyam megállapításánál a bankok nem gondolhattak a háborura. De esztendőknél keresztlül, és ép e kibocsátásoknál, a részvényesek befizetett pénzéből, nagy összegű nyílt tartalékokat gyűjtöttek. Csodálnunk kellene pénzintézeteinket, ha a legutóbbi megelőző évek bő hasznából látens tartalékokra nem gondoltak volna. Ezeknek a nyílt és rejtett tartalékoknak kell tehát a meglevő, vagy várható veszteségek pótlására szolgálni; az osztalék csak annyival lehet kevesebb, mint a mennyivel az év üzleti keresete kisebb az előző évinél.

Nem szólva az igen komoly anyagi kérdéstről: fontos dolog, hogy a pénzintézetek ezekben a nehéz időkben a részvényeseket ne állítsák a szánandó szegény ördögök nevelésének helyzetébe. Bizonyára szükség lesz még arra, hogy új részvények bocsátásának ki, s ha erre sokáig nincs is kilátás, arra mindenesetre gondolni kell, hogy a részvényesek tényleg

forgalomba hozható értékpapírok legyenek. Ha a pénzintézetek részvényeseiket és a maguk részvényeit igazán megbecsülik, akkor adják most jelét annak, hogy a részvényesek érdekeit a legsúlyosabb időkben kettőzött gonddal védik és szolgálják, és jogos igényeiket egészen addig a határig kielégítik, a meddig csak a körülmények megengedik. Az óvatos üzletpolitika, a jövőre való gondoskodás helyes. Azonban: ha a pénzintézet és a részvényes egyet jelentenek (és ezt elvitatni nem lehet) akkor a pénzintézet messze jövőjéről való túlzott gondoskodás a részvényes jelenét nem teheti tönkre.

Angolok

a német, harci lelkesedésről.

— Négy millió német vonult Franciaországba? —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16.

Az angolok, miután a maguk toborzó-irodái ugyis konganak az ürességtől, kíváncsian érdeklődnek az osztrák-magyar és német harci-lelkesedés iránt és sehogysem értik meg: hogyan is lehetséges az, hogy nálunk öreg és ifju lelkesen siet a zászlók alá és hogy ez a lelkesedés még most, a háboru hatodik hónapjában sem csökkent.

A Daily Mail legutóbb érkezett számában egy a kontinensen (és pedig nyilván Németországban) élő angol ember híradását közli a harctérre vonuló német csapatok magatartásáról és külső megjelenéséről. Hiába minden német gyűlölet: az angol ember nem tagadhatja le a valóságot és kénytelen elismeréssel, dicsérettel szólni az ellenségről a következőképpen:

J. Thomson aix-la-Chapellei amerikai konzul mondotta nekem Aix-la-Chapelle-ben, amely Németország nyugat felé nyíló katonai kapuja, meg is figyelhettem azt: hogy augusztus elsejétől december közepéig négy millió német katonát vonult ezen az útvonalon a harctérre. De én magam is ezer meg ezer hadbavonuló szürkeruhás, komoly német katonát láttam Németországban a háboru kitörése óta. Láttam a mozgósítást, a németek csodálatosan szervezett katonai tevékenységét és átéltem a bazilias lelkesedés vulkáni erejű kitöréseit. Láttam a tartalékokat hadbavonulni, öreg népfelkelőket, akik irodáikat, üzleteiket, gyáraikat elhagyva siettek a haza szolgálatába.

Épen Pirnában, egy Drezdától nem messze levő községben voltam, amikor egy népfelkelő zászlóalj a harctérre indult. Hűvös, barátságosan decemberi reggel volt. Mondhatatlan szomorúság nehezedett a tájra. És a szakállas, idős férfiak felvonultak. Két irányból jöttek, dobbanó egyenletes léptekkel, porcseppten, de vígárammal, csillogó szemmel. Mielőtt a harctérre vonultak volna, még egy gyakorlatot végeztek, arról tértek vissza a faluba és készültek az útra. Többségük családos ember volt és szentül hiszem, hogy egyikük sem gondolt arra, hogy még egyszer fegyvert kell fogniuk. A bucsuzás tájdmái alig-alig látszottak rajtuk. Vajon mi lehetett a polgári foglalkozásuk? Az egyik talán ügynök, a másik villamoskálauz, vagy szabó, vagy kereskedő — most azonban valamennyi egyforma: egy-egy katonája a császárnak. Valamikor mindegyikük szolgált már. Tíz-tizenkét-tizenöt év előtt. Most újra fegyverbe hívták őket. Rövid, négy vagy öt hetes tábort szolgálhat után most ismét olyan otthonosak a katonáskodásban, mint esztendő előtt. Ez is bizonyítja, hogy milyen harcias nemzet a német, amelynek minden fia született katoná. Bámulatba ejtett a koros férfiak pompás tartása. Bámultam és aggodtam is, mert Angliára gondoltam és arra, hogy milyen

irgalmatlanul nehéz lesz elbánni ezekkel az emberekkel. Fegyver, bajonett, a „lövészárk-háboru” fegyvere: a durva ásó ott van mindig egyik oldalán. Elmondták nekem, hogy ezt az ásót gyakran golyófogónak használják a németek.

A zászlóalj fölvonult a kaszárnya udvarra, ahol félharsant a katonazene. Majd elhallgatott a zene és az ezredes, egy őszhajú öreg nyugalmazott tiszt buzdító beszédet intézett a népfelkelőkhez és beszéde végén háromszoros hurrát kiáltott a császárra. Azután ebben a lelkes hangulatban megindult a zászlóalj az alig tízenöt perc távolságban levő pályaudvarra. A zenekar az úton a Deutschland, Deutschland über allest játszotta. Az utcán, a házakból éljenző, ujjongó tömeg üdvözölte a harcbeindulókat. A pályaudvaron a katonák hozzátartozói vettek bucsút és sok szép jelenetet láttam. Csak azt kívánhatom, hogy a mi harcba induló katonáinkat a Charing-Corson, vagy a Viktoria pályaudvaron hasonló szeretettel bucsúztassák! Érzékeny volt a fűcsu, de azért — meglepően láttam — csak kevesen sirtak...

A Daily Mail és többi angol lap, amelyek ezelőtt csak mint barbár hunnokat emlegették a németeket, lassan tehát mégis kénytelenek a valóságnak megfelelően írni arról az ellenségről, amelynek nagyságát a harcmezőn tanulták megismerni.

Brüsszel lakossága szökik.

Visszavárják Albert királyt. — Eltiltott kivándorlás. — A kedves testvérek.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16.

Max Hochdorf, az ismert német publicista írja Brüsszelben járt és tapasztalatairól számol be.

— A brüsszeliek — írja — még most sem gyógyultak meg, még ma is csak a lehetetlen, csak a mesékben élő dolgokat hajlandóak elhinni. Amikor Szilveszter éjszakáján német katonák éjjeltájban, ősi szokás szerint, lövöldöztek az egyik külvárosban, a lakosság felébredt álmából. Egyik a másikat költötte fel.

Azt várták, amit már százszor és ezerszer vártak, hogy Albert belga király és szövetségesei győzedelmesen bevonulnak és elkergetik a németeket. Egy asszonyt, — maga mondotta el nekem — a szomszédja megakartá verni, mert arról álmodott, hogy a férje német hadifogságban van.

— Az ilyen beteg fantáziájú embereket csupa csalódás érheti csak és nyugtalanokká, vadakká válnak. Reszketve ülnék lakásaik négy fala közt és reszketve járnak a városban. A nyugtalanság urrá lett rajtuk. Minden bosszantja őket, még a mindennapos dolgok is. Szűk nekik a levegő, a föld és mindég szökésre gondolnak. Azonban nem olyan könnyű most megszökni Brüsszelből sőt nagyon is veszélyes. Brüsszel falain ugyanis óriási betűkkel olvasható: Tilos a kivándorlás Hollandiába. Ha ezt nem írják volna a falakra, talán sokan már csendben vissza is tértek volna otthonaikba. Így azonban öcsik több százados kalandvágyó természetű vándorlásra ösztönzi őket. Nemesak a fiatalok, akik a harcmezőn lévő földiekhez iparkodnak eljutni, hanem urak és hölgyek is rábizzák magukat titkos vezetőikre, akik ismerik a rejtek utakat és a német őrség éberségét elkerülve kiszöknek az országból. Az ilyen utmutató barátsága ötszáz márkába kerül. A szökevények elutaznak ugraq, de hogy elérnek-e céljukhoz, azt csak még később lehet megtudni. Egyszerre csak azt veszik észre az emberek, hogy egy-egy ismerősük eltűnt.

— Elutaztak — felelik.

— Hová?

— Fransvillébe — felelik gunyosan. Ami magyarul azt jelenti „Reszketés”. A helység valahol Angliában vagy Hollandiában van.

Amíg nem lehet minden Hollandiába átvezető gyalogúsvényt elzárni, addig a brüsszeliek folytonosan „Reszketvárra” vándorolnak. Addig a párisi újságok is eljutnak Brüsszelbe. A csempészeket naponta elfogják és bezárják, de mindig akadnak újabb vállalkozók csak végig kell sétálni a Lujza köruton és minden lépten nyomon az ember fülébe sügjenek: *Matin, Journal, Figaro!* Nem félnek ezek a börtöntől sem.

— Van nekem két igen jó belga barátom. Mindkettő építőmester, derék, jószívű emberek, akik beteg német katonákat mertek ápolni. Ezek most Brüsszel körül lerombolt községekben újra építik a romokat és az ő meghívására kimentem *Epenghembe*. Ez a városka szenvedett legtöbbit a főváros körül. Alig van benne ép ház, mert mikor Mechelut és Antwerpent bombázták, *Epenghem* mindig a német és belga gránátok találkozó pontján feküdt. A brüsszeliek most vasárnaponként nem a lövésnyitásra hanem *Epenghembe* tódnak. A romok, a kiegészített falak jó alkalmat nyújtanak háborus borzalmat, katonai sírokat, lövészárkokat, a nyomor képeit látni. Emlékeket ujtának fel és színeznék ki, pedig a rémes valóság is elég lenne. Talán *Epenghem* is úgy fogja egykor a turistákat vonzani mint *Waterloo* síksága, amely most elvesztette történelmi hírét. Gyalog és rozoga kocsiokon zarándokolnak *Epenghembe*. Sok szívet megtépő látvány van. A menekültek már visszatértek, mert a tél hideg és nem akarnak fagyoskodni.

— A visszatért lakosság hangulata különös. Mikor meglátják házuk romjait, jajgatnak, a fogaikat csikorgatják, előnti őket a harag, amely nem ismer számítás. Mind egyformák: fiatalok, öregek, műveltek és műveletlenek. Ez a lélek mélyén felgyülemlett minden rossznak elmosása. Három napig tart ez. Azután új napok jönnek, amikor a könnyek is elapadtak már, amikor a szemek kiegészettek és oly szárazok, mint a visszatérők házainak gránátok által elperzselt falai. Mozdulatlanok, mintha békén lennének, valamelyik szomszédnál üldögélnék és órákig elrágódnak egy-egy falaton. Ha pedig valaki mesél az élményeiről, akkor apátikusán hallgatják. Egy napon azonban mégis megtalálják a házukhoz vezető utat és lassan felébredve elfogja a cselekvésvágy. Minden kövecskét, minden szilánkot megvizsgál. Meggyógyulnak. — Ha nem is vidámak, de mégis örülnek annak, ami megmaradt.

Egyik *epenghemi* polgár német fogságból tért haza. Sollauban volt és a fogságban a mellén cédulát viselt, amelyre rá volt írva, hogy belga polgári fogoly. Itthon se akarja letenni a cédulát és láthatóan akarja viseini a háboru végéig.

— Két apáca élt az *Epenghem* körüli kolostorban. Tesivérek voltak. Harminec év spácák. Mindegyik egy másik kolostorban és évtizedek múltak anélkül, hogy találkoztak és beszéltek volna egymással. Jött a háboru, a kolostorok is menekültek, mert a gránátok azokat sem kímélték. Az országuton találkozott a két testvér. Harminec évig alig egy pár lépésre laktak egymástól és egy egész világ választotta volna el őket örökre. A háboru váratlanul össze hozta őket, átölték egymást, miután egymásra ismertek. Egyideig közösen kerestek velem békés menedéket. Meg is találták. Mindegyik egy másik rendházba, amely távol esett a harctérrel. El kellett válniuk. Elveszték egymásnak. Ha a háboru jószágos, nem is hozza őket többé össze. Szívesen elnéznék a testvéri szeretetet, hogy azt a szeretetet találják, amelynek életüket szentelték.

Soissonsnál megtört a francia offenzíva.

Érzékeny vereség a centrumban. — Kluck tábornok győzelme az Aisnenél. — Német repülők Páris felett.

Távirattal tudósítás.

Berlin, január 16.

A Berner Bund szerint a soissons-i vereség végleg összetörte a francia offenzívát. Újabb francia hadsereg már nincs és az agnol erősítések már nem offenzíváképesek.

Váratlan támadás a centrumban.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak jelentik Milanóból: A párisi lapok katonai méltóságai között első helyen a soissons-i harcoknál foglalkoznak. Miután az utóbbi időben a harcok leginkább a szárnyakon dúltak hevesen és hosszú arcvonalakra kiterjedően, a Soissons-nál vívott két napos csata a harcoknak a centrumban újabb megkezdését jelenti. Ez pedig az a ponton, amely Párishoz a legközelebb van, igen váratlanul történt.

Joffre jelentése a soissons-i harcról.

Gent. Ejjel 11 órakor a következő jelentést tette közzé a francia nagyvezérkár:

Soissons-tól északkeletre ellentámadásunk Crouy és Cuffies között kisebb eredménnyel járt, azonban nem tudtunk Crouy-ig előtörni. Ettől a községtől keletre csapatainkat hevesen megtámadták és csapataink kénytelenek voltak Le Mericet község tájéig visszahúzódní. A községet megszállva tartjuk. Megszállották továbbá Sainte Marguerite és Missy-sor-Aisne községeket is. Máshonnan nincs fontosabb jelenteni való eredmény.

Németek a francia frontban.

Berlin. A Lokalanzeiger katonai munkatársa a Vreguy mellett vívott harcokról ezeket írja:

— A vreguy-i fennsík a császár személtárára történt rohammal sikerült a cuffiesi és crouy-i fontos magaslatok ellen január 12-én megindult támadás és ezzel az ék, amelyet a francia éllásokba ütöttünk, kilenc kilométeressé szélesedett ki. A vreguy-i fennsík a cuffiesi magaslatoktól éppen kilenc kilométerre van. Vreguy kis községe maga még 3 és fél kilométerrel északabbra van. Vreguy és a kelet-délkeleti irányban az Aisne mentén fekvő Condé sör Aisne között, két erősséget tüntetnek fel, amelyeknek azonban a vreguy-i fennsíkről úgy van úgyunk, mint Soissonsnak a Crouy és Cuffies melletti magaslatokról.

Kluck tábornok sikere.

Rotterdam. Az angol lapok Párisból részleteket jelentenek a Soissons-tól keletre legutóbb lefolyt heves harcokról. A németek ottani offenzívája telelet volt azokra az eredményekre, amelyeket a franciák a múlt héten ott vívtak és amelyekkel a németek főállásait veszélyeztették. Kluck tábornok — így írják az angol lapok — erősítéseket kért és kapott is Laonon keresztül, amely a Soissons felé irányuló szállítások fontos vasúti csomópontja. A franciák által múlt pénteken és szombaton elfoglalt lövészárkok a Soissons és Laon közti út mentén voltak. Itt van Cuffies és Crouy között a híressé vált 132. számú magaslat is. Ha a franciák itt megvethetik lábukat, akkor Aisne le Chateaut fenyegettek volna a laoni vasútvonal mentén. Ezt akarta minden erejével megakadályozni Kluck tábornok. Valószínű,

hogy vasárnap magához vonhatta a megerősítő csapatokat és hétfőn éjjel megkezdte tűzérével a perraisi magaslaton levő francia állások irgalmatlan lövetését.

Maunoury tábornok csapatait szét szórták az Aisnenél.

Genf. Dabrit a Guerra Mondiale katonai szakértője azt írja, hogy Kluck tábornok jelentéseiből megállapíthatók a Vreguy melletti harc kétségtelen sikerei, de még nem vagyunk tájékozottak arról, hogy Maunoury francia tábornok csapatait átkergették-e a németek az Aisne folyó túlsó partjára. Ha Kluck tábornok az ellenség üldözésétől eltekint, ezt meg lehet érteni, mert a köllöröpon nem fedett és csőből folázott talajon a csapatok energikus előtörése és az ágyúk szállítása az ellenségnek a Crouy, Vreguy és Milly körül magaslatokról árasztott ágyutűzésben óriási áldozatokat követelt. Valószínű, hogy Kluck tábornok ma már a megszokott óvatossággal folytatja újabb akciói előkészítését.

Genf: Maunoury tábornok állása a Soissons-nál bekövetkezett balsikerrel megrendült. Joffre jelentése a soissons-i elite-csapatok vereségét meglehetősen szelíden itéli meg, azonban a katonai szakvélemények megállapítják, hogy az Aisne folyó akadályai mentén álló ellenséges csapatok újabb stratégiai helyzetképe arra vall, hogy a francia nehez útegek elhelyezése nagyon is kétségbeesett lehet és Maunoury tábornok csapatainak általános a szétforgácsolása. Hogy Maunoury tudja tartani magát a végső szükségben Crouy és Messy között tegnap elfoglalt állásában, ezt még nem lehet eldönteni. Ettől függ, hogy Joffre tábornok legutóbbi jelentését csupán egy részleges német eredményről beszámolóknak kell-e tekinteni, vagy komolyabb következménnyel járó vereség hírének.

Nincs municiója a francia nehéz tüzérségnek.

Berlin. A francia nehéz tüzérség a háborúban sokkal kisebb igénybevételeire számított és így most municióhiányban szenved a sok nehéz tüzérségi harc után.

Német repülőgépek akciója.

Kopenhága. Német repülők nagy esőben és szélben is vakmerően felszálltak és bombázták Bethunet és Stomert.

Genf. Január 11-én éjjel tizenkét német aeroplán harminc bombát dobott Dünkirchenre. A bombázásnak kevés áldozata van.

Brüsszel. Szerdán két Taube járt Páris fölött. Az ellene felszállt francia repülő a német pilóták lelőtték. A párisi lakosság borzongóan megrémült. Sokan londoni mintára phocoklásba készülnek költözni a repülőgépek bombáitól való rettegetésükben.

Halálra ítélt kémkedő tábornok

Brüsszel. A német haditörvényszék a Lüttichi német öröditéseket munkásruhában kikémlelő elfogott Five tábornokot és Gilles századost halálra ítélte. A halálos ítéletet utóbb kegyelemmel életfogytig tartó fogságra változtatták.

Német sebesültek a bolgár király kastélyában.

Szófia. Ferdinánd bolgár király korbácsi kastélyát berendeztette a német sebesültek számára kórháznak.

Március végéig meghosszabbították a moratóriumot.

(A kormány ötödik rendelete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16

A kormány már most, a negyedik moratórium-rendelet lejártá előtt kibocsátotta újabb két hónapra szóló ötödik moratórium-rendeletét, amely február elsején lép életbe. Az új rendelet még ugyszólván egészen az eddigi rendelet kereteiben mozog és nem jelenti a moratóriumnak nagyobb mértékű fölöadását, amire a mostani gazdasági helyzet még nem látszik alkalmasnak. Az új rendelet ismétli a negyedik moratórium-rendeletnek vitamentesül fontartott szabályait a következő változtatásokkal:

A jelzálogadás a törlesztéses záloglevél kötelezőnek ezentúl is csak folyó annuitasok tartozik a moratórium alatt megfizetni; de ha az adós a folyó annuitásokra megadott fizetési kötelezettségének a hitellező fohívásának vételétől számított tizenöt nap alatt bármely időben nem tesz elgot, a hitel az az összes korábban lejárt kamatok és tőkötörlesztő részeket megfizetését is követelheti. Hasonló intézkedést tartalmaz az új rendelet más kamatok fizetésére vonatkozóan is.

A negyedik moratórium-rendelettel megadott részletörlesztés kötelezettsége a biztosítási szerződésből eredő tartozásokra is főmarad olyképen, hogy ahol akár biztosítási díj, akár biztosítási összeg oimén már egy ízben 25 százalék volt fizetendő, két hónap elteltével újabb huszonöt százalék válik éredékkessé.

A személyes munkatejesítmények címén, főnnálló költség- és díjtarozásokra, mint eddig, kéthónaponként huszonöt száz lék, az ingó dolgok vételára és ipari munkatejesítmények elvételére címén főnnálló tartozásokra, mint eddig hónaponként tíz százalék fizetendő.

Mivel váltótartozásokra csak három hónaponként sokott törlesztés történni, az új rendelet olyan váltók és hasonló papírok után, amelyekre a negyedik moratórium-rendelet értelmében januárban 10 százalék fizetendő, a következő két hónap alatt nem rendel el fizetést. Ezzel jelzi azonban a rendelet, hogy a papírokra áprilisban újabb részletfizetés lesz teljesítendő. E részletfizetés nagyságát a miniszterium annak idején a gazdasági helyzet újabb mérlegelésével fogja megszabni. Másfelől azonban az új rendelet a 10 százalékos részletfizetés kötelezettségét kiemondja azokra a váltókra, amelyek 1914. október elsejétől 1915. január 31-ig váltak, vagy válnak esedékesek. A 10 százalékos részlet az októberi és novemberi váltókra februárban, a decemberi és januári váltókra márciusban fizetendő a lejáratának megelőző napon. A 10 százalékos részlet örvényesítésében a hitellező nincs záros határidőhöz kötve. Ahol a váltókereset, vagy viselkedés fontartásához a törvény a váltónak fizetés végett való bemutatását kívánja meg, ott a váltóbirtokosnak a váltót mind néfére be kell mutatnia, mielőtt a részletet poróssá. A váltó birtokos azonban a bemutatás, és a porósságot az egyes részletek tekintetében mindaddig elhalaszthatja, míg a váltóösszeg teljesén hi léz véve a moratórium alól. A váltódíj a hitellezőt a fizetendő részlet tekintetében az év s felvételé nélkül is megilleti. A váltókereset köztelen, ha a váltóra részletfizetés történt, ennek megtörténtét és azt, hogy a részletfizetés hi és mikor teljesítette, a váltón minden esetben feljegyezzel.

A moratórium alá nem eső váltókra nézve az új rendelet fontartja a bemutatás és óvás határidejére megszabott határidő megszabására rendelt 2 hónapi és 3 kez. nap határidőt. Az új rendelet erre vonatkozóan némely formail intézkedést tartalmaz.

Az új rendelet végül a budapesti tőzsdén az áru- és értékpapírok lezárolás-rend alájárta hivatali ügyletekből eredő tartozásokra a törlesztés kötelezettségét kiterjeszti a megbízott tőzsdetartó és a tőzsdén kívüli megbízó között való viszonyra is, ha a megbízó korekedő,

Az orosz ujoncok értéktelen katonák.

Egy angol laptudósító kritikája. — József Ferdinánd főherceg tüzérségi harcainkról. — Przemysl visszaver minden támadást.

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, jan. 16.

A *Neues Wiener Journal* haditudósítója a sajtóhadiszállásról jelenti: József Ferdinánd főherceg fogadta a haditudósítókat és beszélgetett eddigi munkájukról. Elmondta, hogy a gránátüvöltés erősebben hat az idegekre, mint a srapel füttyülés. Ismertette mozsáraink hatását. Lelkesedéssel és hálával emlékezett meg csapatainkról, különösen a tiroli hadtestről, amelynek harmincöt embere három rohamban feltartóztatott ötszáz oroszot.

Orosz jelentés a Visztulaparti harcokról.

Milanó. A legutóbbi orosz vezérkari jelentés így hangzik: A Visztula balpartján január 9. és 10. közötti éjjel és rákövetkező napon a németek eredménytelenül kísérelték meg, hogy tronunkat több ponton megtámadják. Tüzelésünk mindenhol visszaverte őket. Galiciában váltakozó tüzérségi és gyalogsági harcok voltak, csupán azért, hogy az ellenséggel az érintkezést fenn-tartsuk.

Két millió orosz áll csatározásban.

Stockholm. A Reuter-ügynökség oroszországi tudósítója szerint a galíciai és lengyelországi fronton két millió orosz katona harcol.

Értéktelenek az orosz ujonc-katonák.

Bern. A *Daily Chronicle* haditudósítója Lengyelországból jelenti: Az orosz 1914-es ujoncok január hónapban a frontra mennek. Az angol laptudósító elmondja, hogy az ujoncok féltve gyakorlatoznak régi fegyverekkel és ezerből legföljebb nyolcvan mehet katonaszámba.

Harmincezer orosz esett el Dunajecnél.

Gráz. A *Tagespost* jelentése szerint az oroszok veszteségeit Dunajecnél december közepe óta harmincezer halottra és sebesültre becsülik.

Tavaszig békét kínálnak a kárpáti orosz csapatok.

Ungvár. Az oroszok bujkálnak a hegyek közt. Elszakára a csontos házakba jönnek és hajnalban visszavonulnak páncélvonalunk és tüzérségünk elől. Két orosz ezred legénységéből sokan mezteltek. Ezeket a mi katonáink temették el.

Ungvár. Havasközben táborozott orosz tisztok elpanaszolták a jegyzőnek és plébánosnak, hogy parlamentair utján azt kínálták, hogy tavaszig ne bántásuk egymást a Kárpátokban szembenálló ellenfelek, de csapataink parancsnoksága ezt az ajánlatot visszautasította.

Ezrével pusztulnak Przemysl ostromlói.

Bécs. A *Deutsches Volksblatt* haditudósítója Przemysl ostromáról azt jelenti, hogy a körülzáró orosz sereg rettentő veszteségeket

szennvedett. A várvédő sereg kitérésai az ostromlónak igen nagy károkat okoztak. Az elfogott orosz tisztok határtalan bámulattal beszélnek a przemysli csapatok tevékenységéről. A vár ellen intézett rohamokban sokan pusztultak el. Az orosz tisztok ép úgy, mint az első ostrom alkalmával, most is erővel kergettek vissza a rohamokban visszavert legénységet. Akik vonakodtak újra neki menni a biztos pusztulásnak, azokat lelőtték. A tuskés sodrony akadályon százával akadtak fenn a rohamra menő oroszok holttestei. Ezer és ezer ember pusztult el így is. Végül is az örületes rohamkísérleteket abbahagyták. Rövid idő előtt az ostromló sereg egy része a dunajeci frontra és a Kárpátok felé húzódott vissza, úgy, hogy Przemysl körül nyugalom van. Az erősségben a hangulat nagyszerű.

Bécs, január 16. A *Neue Freie Presse* haditudósítója jelenti a főhadiszállásról:

— Przemyslből szikratáviró utján naponta jönnek jelentések, amelyek hirt hoznak a védősereg fáradhatatlan tevékenységéről. Az oroszok kénytelenek voltak az ostromló sereg egyes részeit a Dunajechez és a Kárpátok közé küldeni. Agyuk nem visznek egész Przemysl védő övéig. Több ízben megpróbálták, hogy a körülzáró gyűrűt teljesen bezárják, de mindannyiszor a leghevesebb ellentállásra találtak s kénytelenek voltak abbahagyni a próbálkozást. A védősereg lelkesedése kitűnő. Szakadatlanul zavarják az ellenséget és naponta sok hadifogollyal térnek vissza. Elfogott orosz tisztok beszélik, hogy az ostrom az orosz hadseregnek eddig 25,000 emberébe került, összesámítva a halottakat, sebesülteket, betegeket és foglyokat. — Minthogy az első ostromnál hetvenezer embert veszítettek az oroszok, ma-holnap el lehet mondani, hogy az orosz hadseregnek százezer emberébe került Przemysl forszírozása. Véres napja az orosz kalendáriumnak az, amikor nehéz útegekkel közeledni akartak az előőrsök vonalához és közben lévészárkokat ástak. A mi kirohanásunk, amely az útegek fedezték, azzal végződött, hogy a félig kész orosz hadállásokat szétromboltuk és a közeledő ellenséget szétvertük. Minduntalan újabb orosz zászlóaljok jöttek, hogy az elvesztett hadállásokat visszaszerezzék, de mindannyiszor véresen visszavetették őket. A vár a külvilággal ugyiszólván minden nap érintkezésben áll. Hogy milyen erős az orosz bekerítő sereg, azt nem tudni. Az első ostrom idején hét hadosztállal és egy lovashadosztállal jöttek az oroszok. Most kevesebb a lovasságuk, ez bizonyos.

Dankl tábornok nyilatkozik.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Dankl tábornok az első hadsereg parancsnoka így nyilatkozott: A csapatok nehéz viszonyok közt kitartottak. A háboru ma nemcsak ágyúk és fegyverek, hanem egyuttal ásók, táviróvonalak harca. A hadsereg és a lakosság erkölcsi ereje dönt. A első hadsereg a háboru kezdete óta legszorosabban együtt küzd német szövetségeseinkkel, velük vállvetve védelmezte a német területet az ellenséges betöréstől. Népeink elszánt akarata, mely csapataink vitéségének és szívósságának háttérje, az ellenség végleges legyőzetéséhez fog vezetni.

Haditudósítás repülőgépről.

Budapest. *Herczegh Géza*, A Nap haditudósítója *Parini Miksa* repülőhadnaggyal fel-szállt, hogy tudósítást adasson a főhadiszállás engedélyével a lengyelországi frontokról.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután: Szólke Papi operette, este Tancos huszárok, operett.
Hétfő: Meghalt a gólya, énekes bohózat.
Kedd: Itt először. Ki volt? Szinmű.
Szerda: Ki volt?
Csütörtök: Szibil.
Péntek: Longyolvér.
Szombat: Drótostót, új befannlással.

* **Vörös Kereszt hangverseny.** Tekintettel az utóbbi időben beállott közlekedési nehézségekre, el voltunk rá készülve, hogy a Filtzner quartett aligha fogja megkockáztatni a másfél napi utazást Bécsből Aradra s ugyanannyit visszafelé. Így aztán nem is volt olyan nagy meglepetés, hogy a figyelmes rendezőség a Fehér Kereszt termét megtöltő előkelő közönséget más attrakcióval vigasztalta meg a császárváros kiváló zenésztársasága helyett. Hisz Messeraé Löwy Rózsai debutje bécsi művészi kiképzetése után maga is nagyon érdekelte nagyszámu aradi ismerőseit, kiknek a Brahms- és Schubert-dalok előadásában, valamint operarészletekkel a Carmenből és a Sámson és Delilából demonstrálta, hogy mit tanult a bécsi mestertől. Ugy vettük észre, hogy a művésznő mégis az operák területén juttatja legimpozánsabban érvényre tett hangu mezzoszopránját s a ráadásul énekelt dalok egyikének (Der Lenz) lendületes erejű előadásával arról győzött meg, hogy organuma a kulturpalota nagy termének fényes akusztikája mellett még jobban érvényesült volt. A magyar szerzők mellőzését a Hymnusz elneklésével kívánta kárpótolni. A ma már nagyszámu magyaros és nem magyaros dalok hazai szerzői bizonyára jogosan tiltakozhatnak a Hymnusz ilyen elő felhasználása ellen. A kvartettet helyettesítette az utolsó pillanatban felkért aradi hógédűművésznő, Weil Magda, ki a Bécsben zenekarral játszott Bruch D moll koncert I. tételében a magasabb igényeknek, Dvorak Humorszkjében és 2 ráadásban a népszerű, ugynevezett szalonzenét kedvelőknek hódolt szokott briliáns technikájával és temperamentumával. A zongorakíséretet Unger Ernő látta el ügyes alkalmazkodással, míg Löwy Rózsit nővére Löwy Irén kísérte szintén teljes biztonsággal.

* A színház hírei. *Meghalt a gólya, Ki volt?* A hét újdonságai. *Meghalt a gólya* énekes bohózat, a mely már mint mozikép ismerős az aradi közönség előtt, holnap látón kerül színpadra, a főbb szerepekben Benkőné, Kiss Miklós, Pataki, Barozsnyai, Győző, Polgár, Várnay, Dolly stb.

Ki volt? A budapesti vígszínház óriási sikerű detektív darabja, a mely minden nagy színpadon állandó műsor darab, kedden és szerdán kerül először színpadra, a főbb szerepekben Kápolnay, Heppesné, Kiss Mariika, Szendrey, Dolly, Kiss Miklós, Várnay, Barics stb.

Előkészületben: Hit és Haza dráma, Cserebogár operette.

* **Psylander képek az Urániában.** A színház közönségének ma válogatott műsor keretében két Psylander képet mutat be. Az egyik „A sötét pont”, mely a bemutató alkalmával zajos sikert aratott. Banno a művész valódi pazar művészettel siklik végig nehéz szerep minden skáláján. A másik sláger Psylander, mint nagyvárosi férfit mutatja be. Ezenfelül a színház egy valódi vérbeli bűnügyi drámával is kedveskedik, „A 13-as cella” története egymaga legató mezeszövésével, kitűnő színészek alakításával biztosan nagy sikert fog aratni. A mai műsor igazán elsőrendű szórakozást fog nyújtani a közönségnek, mert mindenemű igényei kielégítést találnak.

* **Önagysága nem tud német mondani,** a ezen ezen briliáns kísérlet a gólya bohózat és kedden kerül bemutatásra az Urániában.

Vitézségi éremmel kitüntetett aradi távirtdász-kadét.

Feltartóztatott megfutamodás. — Aradi vasuti tisztviselő hősi tette az északi harctéren. — Az Acsev. gondoskodik 180 bevonult családok alkalmazottjáról.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16.

Az Arad-vasúti vasutak igazgatósága igazán szép és megható módon gondoskodott hadbavonult alkalmazottai családjáról. Száznyolcvan családok embereit adott katonának az Acsev. és Fábry Sándor vezérigazgató kezdeményezésére az igazgatóság nem szablonos segélyezési akcióival gondoskodott harcoló alkalmazottainak családjáról. Fábry dr. bizottságot állított össze és a bizottság tagjai valóságos apai gondoskodással járják be a családokat és megtudakolják: hol, mire van szükség és a tapasztalatokhoz képest juttatnak anyagi, természetbeni segítséget a családoknak. A múlt hónapban már kétszer koronát meghaladó összeget fordított erre az akcióra az Acsev. és körülbelül hasonló összegeket irányoznak elő a következő hónapokra is.

Az Acsev. akciója teljes csendben folyt és csak most az alább közölt igazán szép és költséges levélben tudtuk meg. A levelet Fábry Sándor dr. vezérigazgatóhoz L. Péter a vasutvállalat hadbavonult hivatalnok írta, akit vitézségeért az északi harctéren nem régebben kitüntettek.

A levél, amely közvetlen hangon és érdekesen írja le a harctér eseményeit, a következő:

„Nem vagyok jobb, mint ezer és ezer bajtársam.”

— Méltóságos Uram! A megígért második levél megírásához hamarabb jutott idő, mintsem gondoltam. Rövidke pihenőt tartunk, hogy újult erővel lássunk hozzá nagy és magaslatos feladatunk megoldásához. És ezt az időt fel akarom használni arra, hogy hálás köszönetet mondjak azoknak, akik annyi bensőséges részvétellel, annyi gondoskodó figyelemmel kísérik a mi sorsunkat.

Tegnap este — hosszú kínos napok után — postát kaptunk s én többek között G. főfelügyelő urtól is levelet. A főfelügyelő ur volt olyan kegyes engem arról a nemes akcióról értesíteni, amely az igazgatóság kezdeményezésére vasutunk körében a hadbavonult családjaik segélyezésére áll fenn. Olyan jóleső, megnyugtató és vigasztaló az a tudat, hogy szeretteink nincsenek elhagyatva, hogy szerető gondoskodás veszi őket körül szükség esetén. Meghatóan szívem mélyéből mondok köszönetet Méltóságos uramnak és a szervezettnek. És itt egyidejűleg bátor vagyok közölni azt is, hogy a hadügyminisztérium részéről ép a napokban kaptam értesítést, hogy feleségem 1914. VIII. 1-től visszamenőleg és ezután folytatódólagosan havi 94 korona segélyben (Sustentationsgebühr) fog részesülni. Kérve kérem ezek után, hogy félremagyarázni ne méltóztassék, ha a családom részére kiutalt segítséget azzal a kérelemmel fogom az alapnak visszaszolgáltatni, hogy azt szűkösebb és egyéb segélyezést nélkülöző hadbavonult alkalmazottaink családjaik juttatni méltóztassék. Lelkiismeretem kényszerít, hogy így cselekedjem. Ha viszonyaim megváltoznának, leplezetlenül és azzal a bizalommal fogok az igazgatósághoz fordulni, amelyet az irányomban tanúsított eddigi jóindulata folytán méltán megérdemelt.

Megtisztelő gratulációját az én kitüntetésemhez hálással köszönöm. Hogy milyen alkalmommal is szereztem azt meg, jóformán nem tudom megmondani. Nem vagyok jobb, mint

ezer és ezer bajtársam. Mikor muszkáimat elfogtam, már meg volt a vitézségi érem. Még régebben volt egy néhány akciónál szerencsém.

(A tábornok betakargatja katonáit).

A huszonkét napos przemvel-i nagy csatában volt. Felejthetetlen napok! Október 14-én érkezett hadosztályunk rendeltetési helyére. Erőteljes menetekben szittünk a cél felé. Szótlanul, komoran mozgott tovább az emberáradat. Holdvilágos, csillagos, őszi éjjel volt. Az emberek gondolatokba voltak elmélyedve. Bizonyonyal sokan imádkoztak — szívükből, igazán. Az utolsó közlegény is tudta, hogy nagy és vészes napok következnek, a legridegbb lelki is érezte, hogy jó lesz megbékülni Istenével. Éjjel felé az utolsó faluban elszállásoltak bennünket. A legények mégegyszer álmokra hajtották fejüket; mégegyszer álmodni lehetett — hitről, dicsőségről, az édes otthonról és — a közeli halálról. Másnap, mire a nap felkelt, már a felfejlődten előre vonuló csapatainkat köszöntötte. Békányálás, derűtöltő réten, sárgult falevelek szállingóztak. Az elmulás jelképe. De szemlélődésre, tépelődésre nem volt idő: az oroszok irtózatossal erővel támadtak. A csatazaj égi viharok is beillt volna. Mire a helyzet némileg kialakult, parancsot kaptam az egyes „Gesichts gruppe“-knak telefonnal való összeköttetésére. Összes osztályaimat mozgósítottam. Egész nap éltlen-szomjan nyeregben voltam. Már öreg este volt, mikor R. tábornok dandárparancsnokhoz érkeztem. Elhatároztam, hogy az éjjelt itt fogom tölteni és csak holtrafáradt lovaimat küldtem a Stabsquartierhez. Egy lankás domboldalon egy fa tövébe fekdtem le. A csatazaj egyre tartott — a géppuskák közvetlen közelünkben berregtek és az orosz fényszórók kísértetiesen világították meg az egész teropet — kikélni a mi hadállásainkat. De én aludni akartam — egy néhány órát legalább — aludni minden áron. El is aludtam s csak néha rezdültünk fel hallgatódzni. Lőnek még. Megnyugtatra aludtam tovább. Csak R. tábornok járkált fel s alá magába rajtva idegességét, egyik cigarettáról a másikra gyújtva s közbe-közbe megigazitotta rajtunk a takarót.

(A távirtdász kadét harcbanviszi a hátrálókat.)

Hajnál felé elült a harci lárma és csendesen szitáló eső kezdett esni. A lövöldözésnek becsünetését felhasználták az oroszok és megközelítették állásainkat annyira, hogy reggelre kézi túsában vissza is verték éppen a mi frontunk előtt a mi csapatunkat. Rémes lárma és kimondhatatlan zűrzavar támadt. Csapatunk visszatolult s senki sem tudta mi történt. És ekkor jött a telefonjelentés, hogy az —ik hadtest előnyomul „sur Verdichtung der Front”. Jelenttem a tábornoknak, aki azonnal intézkedett is. Erre én magam is otthagytam, helyettesemre, telefon állomásomat s a visszaözüntőkből több századnyit magam lelkesítőleg összeszedtem és a harcba előre vezettem, amíg az első tiszttel találkoztam, akinek az embereket átadtam. Távirókészülékemet a járőrömmel lebontattam a nagy zűrzavarban és bár 7 emberem közül kettő megsebesült, szerencsésen megérkeztem a hadosztályhoz. Már ott találtam R. tábornokot, aki

úgy látszik H. altábornagyot már értesítette volt mindenről, mert H. altábornagy azzal szorította meg kezemet:

— Grüß Dich Gott braver Kadett!

Még asnap a —ik hadtest helyreállította a régi helyzetet és én még sokszor aludtam az alatt a fa alatt — később már könyelmes „Deekunghen”. 20 napig voltunk még ott és nem rajtunk mulott, hogy bucsut kellett mondani — könyes, fájo bucsut annak a helynek, ahol minden röghöz egy szent, felejthetetlen emlék fűzött. Azóta sok mindenben volt részünk. Sokszor elosüggedtünk már és újra felegyenesedtünk. Sok bajtársunk elkötözött földünk örökre és mi, akiknek megengedte a sors, hogy emlékezhessünk, megindult szívvel rettegünk hálát az Égek Urának az új év küszöbén és kérve kértük, hogy adjon nekünk, hogy takasszon bűnűdást a friss vérnyomán, s hogy adjon békét, áldást a mi fiataloknak, hogy harcuknak gyümölcsét élvezhessék időtlen-időkig.

(Unreppnapok a harctéren.)

Otthon tudom, hogy most a mi ünnepinkről beszélgetnek. Oh hát milyen is volt a karácsonyesténk? Hirtelenében nem is tudom elképzelni. Szép is, szomorú is. Szép volt, hisz volt karácsonyfánk és úgy álltunk körül, mint a gyermeknek, mint egy nagy család: a haza fiai — csillogó szemmel, dobogó szívvel. Szomorú is volt, mert hisz jól tudtuk, hogy akkor sok könyvet hullajtottak értünk, hogy sokan vágyakoztak a rendesnél is jobban utánunk. Hisz az én kicsi fiam is az idén először örült a karácsonynak. A sylvester estéje már más volt. Jó vacsoránk volt, friss szalmán vetett ágyunk s a földi jólét háttérbe szorította az érzelmeket. A tréfa is jobban járt. Éjjel felé bakáink egy orosz zsidó katona-fogyót hoztak, akin jóizület mulattunk. Nehezen és csak gyakorlat után megérthető jargonban elmesélte, hogy hogyan szökött át hozzánk, mert „Buék” akart nekünk kivánni. Egyébként is minden mozdulata, minden szava komikus volt. Tipikus orosz zsidó. Elmesélte, hogy 6 már régen tervezte ezt. Javában falta a pecsenyét, mit adtunk neki, mikor három újabb fogoly megérkezett jelentették. Ezek törzserős oroszok voltak. A zsidót tolmácsnak akartuk felhasználni, hogy kérdezze őket ki, honnan jönnek, mikép fogták el őket. Ez nyilván nem tetszett a zsidónak, mert félbe kellett volna szakítania a vacsorát s így a liba combon tovább rágesálva azt mondta: „die brauch nur nix frogn die ham gemacht dasselbe Geschäft wie jach.” Nem fogták őket, hanem jöttek. Még egy combbal honoráltuk általános derűtséget keltő feleletét.

Új év napján astán egy állami távirtdászvezetékhez tábori vezetékkel kapcsolva egy néhány kilométert kiépítettem úgy, hogy a mikor ebédhez ültünk, egy jó néhány tíz kilométerre fekvő magyar városka pályaudvarán játszó cigánybanda zenéjét hallgathattuk. Minden két pernyi hallgatóságot 1 koronára taksáltam, mert legénységem részére gyűjtöttem: össze is gyűlt 47 korona.

Egy néhány napig talán nyugodtak leszünk. Nagy szerencsém, hogy vasgészségem eddig hidegnek, szálnak, esőnek, hónak, sárnak fittyet hányt. Még náthám sem volt. Ha panaszkodni lehetne valamire, úgy az csak a posta lehetne. Rosszul, rendetlenül működik, s mi nem is csoda, ha az óriási nehézségeket tekintetbe vesszük. Csomagjainkat még most sem kaptuk meg s így soknak a felszerelés bizony hiányos. Hisz pótoljuk úgy, s hogy lehet, de lehet is köztünk annyi komikus groteszk figurát látni, hogy madárijesztőnek is beillenek. A mint alkalmam lesz, újra irai fogok. Kész örömmel teszem, s mióta tudom, hogyannyi figyelemmel kísérik otthon urainkat. Méltóságos Uram megtisztelő érdeklődését nyújt továbbra is és büszkeséggel tekint a legújabb reményeknek. Helyemet megköszönöm a lajani becsülettel mindvégig. Ezt is megköszönöm mely tisztelettel mindenkor köszönetet mondok a tábor zászlós.

Budapestben egyesülnek a japán haderők.

Egy francia szobatudós haditerve a japán invázió számára. — Azsia az európai „barbárok” leverésében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 16.

Párisban Pichon volt külügyminiszter, Londonban egy féltudományos folyóirat: a *Fortnightly Review* jobb ügyhöz méltó buzgalommal agitálnak már hónapok óta azért, hogy a németekkel megbirkózni sehogysem tudó entente japán segítséget kérjen és Azsia nagyhatalmának segítségével verje le az európai barbárokat.

A japán segítségért esengők sorába csatlakozott egy francia író: André Chéradan is, aki a legelterjedtebb francia képes folyóiratban: az *Illustration* egyik januári számában nemcsak roppant tudományos képpel és hat sűrűn telenyomatott hasábon magyarázza a japán segítség szükségességét, hanem mint praktikus francia szobatudós, mindjárt haditervet is dolgoz ki a japán invázió számára. Amilyen — hivatalosan sokszor dementált — kegyes óhaj a japán segítség, éppoly fantasztikusan komikus Chéradan mester haditerve is.

A francia szobatudós abból indul ki, hogy a japánok segítségül hívása a humanizmus érdekében szükséges (II) Az entente győzelme japánok nélkül is biztos (I) A németeket és osztrák-magyarokat a franciák, angolok, belgák, oroszok és szerbek egyesült ereje végül mégis leveri, de a japánok beavatkozása siettetné ezt a „kétségtelen végeredményt” és miután így lényegesen megrövidítené a borzalmas háborút, gyorsabbá tenné a „német barbarizmus” leverését, kétségtelenül csak a humanizmusnak tenne szolgálatot.

Megállapítja ezután, hogy japán kész a beavatkozásra, mert gyűlöli Németországot. A továbbiakban így eseteli holdkóros eszméit Chéradan az *Illustration* győzelmi mámorba ringatózó olvasóinak gyönyöröire:

Nyolcszáz ezer japán katona kell.

Érdeko-e japánnak, hogy Európában közbelépjen? kérdezi Chéradan és így felel meg önmagának:

Ez az érdek nagyszabású és bizonyosabb, mint az általában hiszik. Világos, hogy Japánnak, amely Kiaocsaóban győzelmet aratott, közvetlen, személyes és hatalmas érdeke, hogy a németek Európában teljesen levereszenek, mert a szélső Keleten a német intrikáktól csak ez szabadíthatja meg teljesen. A japán intervenció lehetővé tenné számukra, hogy a legnemesebb formában szolgálják az ő nemzeti ideáljukat a Keleten megoldják életbevágó problémáikat, amelyek az orosz háború óta felmerültek és kiküszöbölje az Egyesült Államokkal való konfliktus lehetőségét. Hogy a japán intervenció gyors és döntő hatása legyen — a csak így igazolhatja saját magát — ahhoz szükséges, hogy a mi-kádó legalább nyolcszáz ezer embert küldjön. Tény, hogy ez Japán részéről nagy erőresztés volna, mert ez esetben a 800.000-nél még sokkal nagyobb tömeget kellene mozgósítania, de bármily nagy legyen az erőfeszítés érdemes lenne, mert Japánnak óriási előnyöket szerezne.

Mibe kerül a japán segítség?

Most a cikkben azzal foglalkozik az író, hogy a nyolcszáz ezer emberből mennyi esne a harcban el a arra a konklúzióra jut, hogy 15 százezer, vagyis százhusz ezer ember. A ja-

pánok ily áldozata megérdemli a legnagyobb rekompenzációkat, amelyek a következők lehetnek: a szövetségesek területeket engednek át. De tévednek, akik azt hiszik, hogy Indo chinát engedjük át, először, mert az japántól nagyon messze van, másodsor, mert az áldozatokat nemcsak a franciáknak kell hozni, hanem az angoloknak és az oroszoknak is, akiknek érdekeit az intervenció ép úgy szolgálja, mint a mienket. Másodsor dus pénzügyi áldozatokat kell hoznunk. Ez nagy jelentőségű Japánra nézve, amely az orosz háború után nem kapott hadisarcot s jelenleg ép ezért az adók súlya alatt nyög. És hol kaphatna másutt inkább, mint Franciaországban és Angliában, a pénz hazájában? Az expedíció költségét végül ugy is Németország fizetné meg s addig is néhány milliárdnak a japánoknak való kölcsönzése nagyszerű elhelyezése lenne tőkénknek. Végül tekintetbe kell venni, hogy a japán intervenció legalább három hónappal megrövidíti a háborút, a mi pénzbe átszámítva legalább kilenc milliárd megtakarítást jelent. Végül a japánok intervenciója a világháborúban az egész világ előtt roppant megnövelné a presztizsüket, a melynek olyan diadromjas nép, mint a japán, végtelen nagy értéket tulajdonít. Szóval japán sokkal jobban járna, mint az orosz háborúban, mert nyerne pénzt, területet és presztizst. A felvilágosodott körök már tisztában vannak ezzel, de a negy neptömeg még nem. Abban a pillanatban azonban, a mikor a nép is tudatára ébred ennek, a legnagyobb lelkesedéssel fogják az általános mozgósítást a felkelő nap országában elrendelni s mindenkit el fog ragadni az a gondolat, hogy a francia, angol és orosz csapatokkal ők is győzelmesen vonulnak be Berlinbe.

„A többi exotikus nép mellett előér a japán is.”

Nem megalázó-e, hogy a vén Európa földjére az ázsiatikai segítséget kérik? — Kérde álszenteskedően a franciáhaditervező. Ennek az ellenvetésnek igen kevés értéke van, ha arra gondolunk, hogy a segítséggel végét vehetjük a legrövidebb idő alatt a német barbarizmusnak, a háború borzalmainak. És különben is már mi igénybe vettük a hinduknak, marokkóinak, a szenegálaknak s egyéb exotikus népeknek segítségét és azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a japánok katonailag a lovagiaság legmagasabb fokán állanak s ezer éves civilizációjuk bár Európában még kevésbé ismeretes, semmiivel sem kevésbé raffinált, mint a miénk.

Másodsor azt vetik fel, hogy vajon az Egyesült Államok nem nézik-e rossz szemmel a japánoknak Európában való intervencióját, amelynek eredményeképp japán presztizsü amerikai Amerikában annyira félnek, még jobban megnövekedne. Chéradan válaszába erre is talál orvosságot és megállapítja, hogy Amerika azért sem lép közbe, mert a japán intervenció helyreállítaná a békét és Japán Keleten új területeket nyerne és anyagi és közöket s ezzel megszűnne az Amerika felé irányuló japán emigráció és a fenyegető invázió.

Chéradan mester haditerve.

A japánok segítsége egyelőre nem önálló front szerepelne, hanem csak mint megerősítés, vagy az angol-francia-belga, vagy az orosz fronton. Ez természetesen nagy segítség volna, de nem változtatna a háború jellegén, amelyet a németek adtak meg azáltal, hogy Belgiában, Franciaországban a lövészárkok százait ásták s a japánok segítségével is csak egyenként tudnók tőlük ezeket az árkokat elhódítani. A japán segítség nyugaton tehát nem oldaná meg a nagy problémát, a Rajnán levő átkelést, amely lehetővé tenné, hogy Németország szívében, Berlinben diktáljuk a békét. Tehát nem ez a tennő, hanem új támadó fronton kell a japánoknak Dél-németországban telvonulni. Ez azért is lehető lenne, mert 1870. óta a németek sohasem törődtek déli határuknak megerősítésével, hanem a keletiével és nyugatiéval. Nem telne bele négy hónap azután, hogy a japánok a harcra megérkeztek s a béke már meg lenne kötve. Egy új déli front felállítása megértetné Béccsel és Budapesttel, hogy Ausztria-Magyarország végveszedelemben kerül, ha továbbra is szolidáris marad a német császársággal.

A déli frontnak célja az, hogy elfoglalja Dél-Bajorországot, Württembergét és a badeni nagyhercegséget. Ez a következő okok miatt lehetséges: 1. Az osztrák-magyar hadsereg teljesen dezorganizálva van az orosz és szerb csapatok következtében. 2. Románia beavatkozása már csak hitelek kérdése, mert belátják már Bukarestben, hogy Románia csak az öngyilkosság és a háború közt választhat. Románia akciója Dél-Bukovinára, Erdélyre és a Banát egy részére terjedne ki. A román akció megindítaná az olasz akció is.

Ezután részletesen leírja a szerző, hogy ez a déli front hogy fog létesülni. Elénk fantáziával elképzeli, hogy Románia elfoglalja Dél-Magyarországot és Erdélyt, a szerbek pedig csak Boszniát, Hercegovinát, Dalmáciát, Horvátországot, Szlavóniát és a Bácskát. A szerb román akció Görögország hatalmas aktív szimpátiáját biztosítaná. A hatalmas orosz seregek végeredményben idővel mégis tömegükkel győzedelmeskedni fognak az osztrák-magyar taktikán, amely a seregek ide-oda vonultatásából áll, elfoglalják Krakót, Szilóziát s bevonulnak Csehországba, ahol őket felszabadítókként fogják üdvözölni (??) Az orosz előnyomásnak utolsó stációja volna Csehország, amely megnyitná az utat Berlin felé.

Hogyan jönnének a japán csapatok Európába?

Az a kérdés, hogy jutnak el a japánok Dél-németországba. Ennek leküzdhetetlen akadályai nincsenek. A szövetségesek minden kétség nélkül urai a tengernek s ezért a japán csapatokat itt lehetne szállítani, továbbá a transzszibériai vasúton. A japánok tehát két négy-száz ezres csoportban jönnének: az egyik csoport Koreán, Szibérián Oroszországon keresztül Gulciába, a másik négy-száz ezer pedig a szibériai csatornán keresztül a Szibériai kikötőjébe, onnan vasúton Üszkübön keresztül a Baltikum felé, majd a szerbek és montenegrók már elfoglalták (örvén) — a két japán sereg Budapestben egyesül. Mielőtt a japán csapatok Budapestben egyesültek és hájukat megvetik egyrészt délről a szerbek és románok, keletről és északról az oroszok, délen és dényugaton pedig az olaszok, a Duna völgyén, mint valami szíles folyócsón indulnának el nyugatra egy vidéken, ahol a csapatok

ellátása nem ütközne nehézségbe. Lehet e kétkedni ily körülmények között abban, hogy a hatalmas Nippon hadsereg, amelynek bátorságát, vitézségét nem kell külön dícsérni, lehengetné az osztrák és német seregeket s minden nehézség nélkül érné el célját.

A délnémetországi japán intervenció következménye az lenne, hogy az osztrák-magyar hadsereg teljesen megsemmisülne, Németország pedig egész izolálódna s sem Ausztriából, sem Svájból nem kaphatna élelmiszert. Ez a gazdasági körülzárás egymagában elegendő lenne ahhoz, hogy Németország kapituláljon. Az új déli front képzése végül arra kényszerítene a németeket, hogy nyugatról nagy erőket elvonjon, miáltal a mi előrehaladásunk nagyon meg volna könnyítve. A háború színhelye Németországba helyeződne át stb., stb.

Hogy mennyi idő alatt lehetne mindezt megcsinálni, arra azt válaszolja a szerző, hogy 15 nap kell a japán mobilizációra, huszonöt nap kell egy egységnek a transzibériai vasúton való szállítására, ami négyszázezer emberrel négy hónapot tesz ki, a tengeri utazás negyven nap. Tehát — négy hónap alatt Budapestnél lehetnek a csapatok.

Juniusban a Rajnánál akarnak lenni a franciák.

(A francia vezérkar tervel — Joffre generalissimus főhadiszállásán.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16.

A „Neue Züricher Zeitung” munkatársa, aki a francia front mögött tartózkodik, érdekes leírást közöl lapjában a francia főhadiszállásról:

— A francia főhadiszállás Párisól északra egy kis városban van, amelyet persze nem nevezhetek meg. November végéig a főhadiszállás Ronillyben volt, kis város ez Troyes és Páris között, 123 kilométernyi távolságra a Páris—Belfort vonaltól. Közben azonban Joffre generalis és vezérkara közelebb mentek a fővároshoz és egyben az északi határhoz.

A főhadiszálláson föltűnik a nagy nyugalom, a mely itt uralkodik. A ki nem tudja, nem is sejtethetné, hogy erről a helyről vezetik egy másfél milliónál több katonát számiáló hadsereg hadművelet. A nagy Palace-Hotel bejárása előtt, a melyben a vezérkar lakik, egyetlen magános űr áll. Sehol a legkisebb élénkség se. Az utcán nem járnak galoppozva ide-oda foglalatoskodó katonatisztek. A vezérkari tiszteteket ugyyszólván sohasem lehet látni, a munkájukkal vannak elfoglalva.

Egy közeli istállóban egy csomó ló van, főleg egy garage látszik mintegy husz automobillal, amelyek készenlétben állanak arra az esetre, ha a vezérkar kénytelen lenne biztonságba helyezni önmagát. A szálloda előtti pázsitos térségen hat golyószóró van elhelyezve. A legénység egy közeli sátorban tanyázik, mindez arra az esetre, ha ellenséges repülőgépek támadni próbálnának. Néhány autófourgont látni még, amelyeken a telegráfdrótokat viszik. Messzebb elől kordon áll, egymástól 30 méternyi távolságban vannak az űrök, hogy megállításnak bármely, esetleg lehetséges támadást a főhadiszállás ellen. Mindez mégis erős hatást tesz a szemlélőre.

A városka postaépülete előtt egy óriási teherautomobil áll, benne dolgozik éjjel-nappal nyolc tábori távirász. Huzalok kötik össze egyfelől a városi távirahivatalt, másfelől a Palace-Hotellel. Ez a hadvezetés főidőszállása. Rajta keresztül osztják az összes parancsokat, rajta keresztül futnak össze mind a hírek egész Franciaországból és a rongeteg kiterjedésű frontról és az egésznek végül egybe kell koncentrálnia és le kell szűrnie egyetlen emberi agyvelőben, a francia hadsereg fővezérének, Joffre generalisnak az agyában.

A svájci újságíró ezután Joffre generalis egyéniségével foglalkozik, majd a következőképen folytatja:

— Észrevehető, hogy Joffre generalis szállítását nem mészere választotta attól a ponttól, ahol szétválasztódik a tompa szöglet, amelyet a német hadsereg vonala jelöl Franciaországban. Innén egyszerre ügyelhet északra és kelet felé, megválaszthatja az áttörés támadási pontját és könnyen oda mehet. Hol lesz ez a támadási pont? Erre a kérdésre ma még lehetetlen bizonyosat felelni. De még mielőtt szó lett volna a bezanconi erős csapatösszevonásról, Párisban egy jól informált személyiség így szólt hozzám: A Vogezelek szélé felé nézzen! Tény az, hogy már a belgiumi invázió előtt Epinalt vették számításba, mint fő támadási bázist Németország ellen és az sem lehet merő véletlenség, hogy a 21. hadtest élére egy olyan kiváló katonai egyéniséget állítottak, mint Legrand generalis. Francia vezérkari körökben azt hiszik, hogy amennyiben a szövetségesek hadműveletai szerencsésen alakulnak, ez év júniusában, vagy júliusában eléri a Rajna-határt. Mielőtt ezután a Németország szívébe való további előnyomulásra lehetne gongolni, megelőzőleg valószínűleg be kell venni Strassburg, Metz és Mainz várát.

Eddig a nem túlságosan szerény francia vezérkari vélemény. Nem is hiányzik belőle semmi más, csak épen, hogy mit szólnak majd mindehez a németek. Mert valamiféle beleszólásuk csak nekik is lesz a dologba. És tekintettel arra, hogy eddig már alaposan megmutatták, milyen ellenvéleményen vannak a tervezett francia offenzívával szemben, a francia vezérkar bűnül ne vegye, de némi kételyek vannak bennünk Strassburg, Metz, Mainz, Németország szíve, a Rajna-határ, sőt — hogy egészen őszinték legyünk — a szövetségesek hadműveleteinek szerencsés alakulatai irányában is.

A cár küldöttei a Balkánon.

— A török haroterek eseményei. —

Távirati tudósítás.

Bukarest, január 16.

Egy orosz küldöttség, amely a cár megbízásából Nisben és Párisban a hadsereg tagjainak adományozott orosz rendjeleket fogja átadni, két napig Bukarestben időzött és meglátogatta a királyt, a miniszterelnököt és a metropolitát. Ma tovább utazott a küldöttség Nisbe. A küldöttség végül fontos misszióban a francia főhadiszállásra megy, hogy Joffre és French tábornokokkal tárgyaljon.

Bombavetés Cetinjére.

Róma: Repülő pilótánk három bombát dobott la Bicok montenegrói falura és másik két bombát Cetinjére.

Elsülyesztett francia tengeralattjáró.

Konstantinápoly, január 16. Főhadiszállás jelenti: Dardanellák bejáratához egy francia tengeralattjáró naszád közeledni próbált, de török tüzérség elsülyesztette. Legénység egy részét megmentették. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A törökök előretörése a Kaukázusban.

Amsterdam: A Reuter-ügynökség jelenti Tiflisből: A törökök és kurdok eljutottak Maragaxig az Urmia tóhoz.

Orosz ígéretek Bulgáriának.

Bukarest. A lapok szófiai tudósítói szerint az entente Bulgáriának Drinápolyt ígérgeti, ha a szerbeknek segít, de Bulgária visszautasítja ezt az ajánlatot is.

Málta. A máltai ezred osztaga hadiszolgálatra külföldre megy.

H I R E K. LEGÚJABB.

Magyar Távirati Iroda cenzurált jelentései.

(Táviróda, cenzurázva.)

Érkezett reggel 3 órakor.

Insbruck. József Ferdinánd főhercegnek az általa vezetett hadsereg li-manovi győzelme alkalmából, Vilmos császár az első- és másodosztályu vaskeresztet adományozta. A főherceg az első az uralkodóház tagjai közül, aki a mostani háborúban a vaskeresztet megkapta.

Bukarest. Itt az a vélemény, hogy Oroszországnak minden fáradozása, amellyel a szerbket Bulgáriával szemben engedékenységre akarja rávenni, eredménytelen lesz.

Loudnn. A Times levelezője megtekintette a varsói csatateret és azt állítja, hogy szó sem lehet arról, hogy a németeket több napi véres és elkeseredett harc nélkül ki lehessen űzni Varsó előtti állásaikból. Orosz részről különben az arcvonalon tavasz előtt semmiféle jelentős teyvertény nem történhetik, mert az oroszok a hidegtől rettentően szenvednek.

Róma. A földrengés áldozatainak száma összesen körülbelül harmincezer. XV. Benedek pápa ma délután újból meglátogatta a Szent Mária kórházban ápolat sebesülteit a földrengésnek.

Madrid: Masila és Gochuch angol gőzcsők összeütköztek a nagy ködben. A Gochuch elstülyedt.

Az uralkodó ezredének hősei.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 16.

A fényes haditettek sorozatából, mellyel az uralkodó nevét viselő I. gyalogezred a sziléziaiak ősrégi dícsőségét új babérokkal ékesítette, Loy százados fényes haditette tűnik ki, amely eddig ismeretlenül maradt vitézi tett azt bizonyítja, hogy csapataink jól megerősített hadállásban egyenlő erős ellenséggel szemben is fölényben vannak.

A Goscieradowi ütközet napján Loy százados századának harci létszáma alig volt több százhusz embernél és ugyanannyit — három tiszttel együtt — fogott el a század az oroszok megerősített hadállásában, melyet az oroszok heves tüzzel kitünően védtek. Az „egyesek” mindenütt oly meglepő gyorsan hatoltak be az ellenség hadállásába, hogy az oroszoknak alig volt idejük a menekülésre. Azonban oly heves rohamot, amelyet Loy százada intézett az egyenlő erős, elsáncolt orosz csapat ellen, egy század sem vitt véghez.

A sziléziaiaknak halhatatlan lelkületre valló jelszava e küzdelmekben az volt, amit Gorischok főhadnagy kiáltott feléjük, halálával pecsétlén meg azt: „Ferenc József gyalogosai nem hátrálnak soha!” A főhadnagy csupán tizenöt emberből álló csapatával egy sánca rontott, mely az ellenség oldaltüze alatt állott és a kis csapat a jelszónak derekasán megfelelt.

Egy perc alatt száz golyót röpítő gépfegyverek tüzeben a vakmerő tiszt bár nehezen, de még mindig előretört, mintha esküt tett volna rá, hogy inkább meghal, minthogy egy lépést is hátráljon. Ugy látszott, mintha az ellenség szinte sportot űzött volna belőle, hogy mennyi golyót bír el ilyen tiszt! A golyóktól teljesen át meg átlóve, közvetlen az orosz sáncok előtt:

végre holtan rogyott össze. Körülötte feküdtek szakasza roncsai és elkeveredett tüzelést folytattak; mint említém, már csak tizenötön voltak, de egyikük sem hátrált. Elcsúszott főhadnagyuk holtteste köré tömörülve, derekasan megfellelték a kiadott jelszónak. Utolsó lehetőséig harcoltak és tisztjük holttestét sem menthették meg, — mert egy sem maradt meg közülük... mert egyikük sem akart meghátrálni...

— Az Aradi Közlöny naptárának szétküldése a mai napon megkezdődött. Az arra jogosult helybeli és vidéki előfizetők kivétel nélkül megkapják a dus tartalmu, diszes kivitelű naptárt, mely egész sereg érdekes harctéri képpel és ezuttal is kimerítő címtárral jelent meg. A helybeli előfizetők részére a lapkihordók turnusokban kézbesítik a naptárt. Január 17. és 18-án Andrassy-tér, Szabadság tér, Asztalos Sándor-, Szimonyi-, Petőfi-, Atzál Péter- és Eötvös-utca, továbbá Bathhány-, Kazinczy-, Fábrián-utca, Thököly-tér, Attila-tér, Kápolna-, Lipót- és Révsi-utcaiban lakó előfizetők kapják meg a naptárt az Aradi Közlönynek. Az Aradi Közlöny kiadóháza ezúton kéri azon t. előfizetőit, akiknek előfizetési hátralékuk nincs és így naptárra igényt tarthatnak, de azt tévedésből nem kapták meg, ezen körülményt közöljék az Aradi Közlöny kiadóhivatalával (Telefon 151), hol panaszkodhat azonnal elintézését nyer.

— A király köszönete a vasutasoknak. A Budapesti Közlönyben ma a következő, Tisza István grófhhoz intézett királyi kézirat jelent meg:

— A mozgósítás és a hadi felvonulások a katonai és vasuti hatóságok, közlekedési intézetek végrehajtó közegeivel szemben a legfelsőbb hivataloktól kezdve az utolsó vasuti munkásig a hűség és kötelezettség teljesítésének, önálló cselekvés és tetterő tekintetében a legmesszebbmenő követelményeket támasztották, melyeknek mindannyian kifogástalanul megfelelték. A háboru alatt is a monarchia összes vasutai, hajózási vállalatok erejüknek teljes megfeszítését igénylő fokozott tevékenységet fejtettek ki. A vasuti alkalmazottak, a hajók személyzete ellenséges tűzben ismételtén bátorságot és hidegvérűséget tapusítottak. Ezt örömmel ismerem el és mindazoknak, kik vasutaknak, hajózási vállalatoknak fényes teljesítményei körül érdemeket szereztek, köszönetemet, legteljesebb megelégedésemet fejezem ki. Megbizom önt, ezen elismerésemnek közhírré tétele iránt intézkedjék. Ferenc József s. k. Tisza István gróf s. k.

— Beteg a spanyol királyné. Párisból jelentik a Havas ügynökség: Viktória Ena spanyol királyné sarlachban megbetegedett.

— Meran gróf Kolozsvárott. Beszterceből jelentik: Meran gróf bukavini kormányzó visszaadta látogatását Bethlen kormánybiztosnak, azután pedig Kolozsvárra utazott, a hol megköszönte a bukavini menekültekről való gondoskodást.

— Hazai a királynál. Bécsből jelentik: Hazai Samu báró honvédelmi miniszter ma délelőtt Schönbrunnban audiencián jelent meg a királynál.

— Sebesültek köszönete. Az aradi tartalékkórházakban ápolat sebesültek ezúton fejezik ki köszönetüket a Millenium-beli törzsszaktársaságnak az újévi megemlékezésül az Aradi Közlöny útján a sebesülteknek jutajított cigarettáért.

— Sirkövetés. Az aradi izraeli temetőben holnap, vasárnap délelőtt tízezer ember lesz néhai Seidner Bernát síremlékének felavatási ünnepélye.

— Joffre főparancsnok hadiszállásán. A Berlingske Tidende tudósítója hat kollégájával együtt legutóbb meglátogatta Joffre generális-szimuszát. A főparancsnok autón érkezett, autóján zászló lobogott, amelyet selyemszállal díszített, amilyen a hadsereg-vezetők autói illet meg, de ezen kívül egy fehér, arannyal díszített szallag is, amely csak a főparancsnoknak jár ki. A főparancsnok külsége a dán újságíró szerint egészen igénytelen, azt lehet mondani polgárisan egyszerű. Inkább kisebb, mint nagyobb a közép-magasság, széles vállú és erős. Szép szemei és kezei vannak. A tekintete, mintha kissé fáradt volna, mint gyakran olyan embereknél, akik sokat gondolkodnak. A generális haja és szakála hófehér. Rendkívül nagy szemöldökei, amelyek Bismarckéira emlékeztetnek, vöröses arany színűek. Feltűnő, hogy Joffre milyen halkán beszél. Értelmesen mondja, amit mondani akar, de nyugodtan, lassan, szinte halkán. Kabátujján néhány egész kis ércszilagot visel, de ezeken kívül sem rendjel, sem zsinór, sem himzés nem díszítik. Azt mondják, hogy politika iránt nem érdeklődik, s ő állapította meg a mai kommunikáció formáját, sőt nem egyszer ő maga is diktálja azokat. Joffre az interjú során kijelentette, hogy bizik abban, hogy a végleges győzelem a franciáké lesz.

— A polgári gabonakviralás. A kormány ma Tisza István gróf aláírásával rendeletet adott ki, melyben a gabonakészleteknek a mostani legdrágább árért való kisajátításáról intézkedik. A gabonakészleteknek a kormány számlájára tervezett kisajátítása a búzára, rozsrá, árpára és zabra vonatkozik. A kormány gabonabevásárló meghatalmazottjának felszólítására minden készlettulajdonos köteles a saját házi és vetőmagszükségletét meghaladó készletet átengedni. A vételárát az árunak a kijelölt állomáson történt szállításkor fizetik. Ha akadna oly készlettulajdonos, aki rem szívesen válna meg gabonájától, három nap alatt az alispánhoz, vagy a törvényhatósági polgármesterhez fölebbezhet, ezek határozata ellen pedig ismét három nap alatt a földművelésügyi miniszterhez. Az átadás kötelezettsége alól nem mentes az a készlet sem, amelyről a beraktározó azt állítja, hogy az a másé. E rendelet Horvát-Szlavonországra nem terjed ki, az ottani készletkoncentrációk tehát árujukat a kormány számlájára ott nem értékesíthetik.

— Burián külügyminiszter hivatalában. Bécsből jelentik: A jövő héten közös minisztertanács lesz Burián báró elnöklésével, aki ismerteti programját, Burián báró a külügyminisztérium tisztikarát holnap fogadja. Ma pedig megkezdte látogatásait a diplomatáknál. Délután Avarna herceg olasz nagykövetet fogadta a miniszter.

Budapestről jelentik: Khuen-Hederváry Károly gróf Burián báró kinevezéséről így nyilatkozott: A külügyminisztériumban csak személyné változás történt, mert az irány változatlan. Berlinben járva kedvező impressziókat nyertem. A lelkesedés a háboru kitörése óta, amikor szintén ottjárt, még fokozódott. Minden német ember lelkét áthatja az imponáló öntudat, egy sincs, akinek nem feltétlen bizonyosság lenne Németország győzelme.

— Háromezer magyar tiszt kitüntetés. Budapestről jelentik: Az Igazmondó kimutatja, hogy közel három-ezer magyar tiszt kapott eddig királyi kitüntetést a harctéren tanúsított vitézségeért.

— Letartóztatott csomagoltvaj. Budapestről jelentik: A rendőrség ma délelőtt letartóztatta Gábor Dezső szerelőt, aki a keleti pályaudvaron hivatalán munkásnak öltözve, dobozok közepe óta lopkodja a postacsomagokat. Letartóztatáskor rengeteg eldugott holmit, valamint hatcmai tárgyakat találtak nála.

— A csonka harcosokért. Megkapó és követésre méltó gondolatnak adott lendületet Aradon is egy nemesszívű urnő: Braun Mórné, amedőn néhány nap előtt száz koronás adománnyal mozgalmat kezdett a csonka harcosok érdekében, hogy megfelelő összeg gyűljön össze a háboruban kezüket, lábukat vesztett aradi és aradmegyei sebesült hősöknek mesterséges végtagokkal ellátására. A sebesültekről gondoskodás a háboru napjaiban a társadalom minden rétegét igénybe veszi és akik csak tehettek: siettek adományokkal, pénzzel, élelmiszerekkel, egyéb ajándékkal és gyöngéd kezű munkával, ápolással segítségére lenni azoknak, akik a házáért véreztek. A jólelkű tevékenység áldása hatását ezren és ezren érezték meg, akiknek többsége felgyógyulva, épen térhetett vissza a zászlók alá. De vannak sebesültek, akiknek a gyógyulás nem jelenti előbbi épségük teljességét, nem jelenti azt, hogy ismét birtokában vannak minden képességüknek. Folygógyultak, de örökre csonkán, bémán hirdetik a hazáért szenvedett gyötrelmeket. Ezeknek a szegény, csonka vitézeknek maradandóbb támogatás kell a gyöngéd ápolásnál, a jó eledelnél és szebb, hasznosabb támogatás nem is képzelhető, mintha a társadalom igyekszik visszaadni nekik az elvesztettet, pótolni az alig pótolhatót, a csatában maradt félláb helyeit, féllkar helyett mesterséges, a mai technikával szinte tökéletesse lett lábat és kart ad a csonkákknak. Az erre a célra szánt adományok továbbítására a cél érdekében az Aradi Közlöny is vállalkozik.

— 240.000 sebesült, 43.000 halott. (Eddigi veszteségeink.) Az első száz veszteséglajstromunk adatait összegezve kitűnik, hogy megsebesült kétszáznegyvenezer száznegyven katonánk, meghalt negyvenháromezernégy-száznyolcvan és hadifogolyként kimutatva szerepel tízezerszázharminc. Ebből a számból a tisztek közül nyolcezerkilencszáznyolcvan megsebesült, kétezerkétszázhatvanhárom meghalt, hatszázhuszonnyolc pedig kimutatott fogoly. A sebesültek túlnyomó része egészségesen visszament a harctérre.

— Ferenc Szalvátor főherceg Aradon. Megirtuk már, hogy kedden, január 19-én Aradra érkezik a Vörös Keresztes intézmények megtekintésére Ferenc Szalvátor főherceg. A kórházi szemlének programja a következő: Reggel 9 órakor fogadtatás a vasuti indóházban. Negyed 10 órakor az összes önkéntes és katonai betegápolási berendezések megtekintése veszi kezdetét. A délelőtti folyamán a következő helyeken berendezett kórházak kerülnek megtekintésre: Bategnyugvó, kötöző, üdítőhely az állomáson, Waggongyár, Honvédelvossági laktanya, Városligeti pavillon, Tabajdy Károly-utcai polgári felsőbb leányiskola, Ipartesület, Lyceum, Fa- és fémipariskola, Tanítóképző, Munkás Otthon, Vasipar r.-t. gyár, Boeckai-téri izraelita iskola, Darányi kórház, Rákóczi-utcai felsőbb leányiskola, Hasszinger-utcai elemi iskola, Deák-utcai román leányiskola, Kazinczy-utcai fiúiskola, Weitzer-utcai leányiskola. Déli 1 órakor ócsászári és királyi fensége és kísérete tiszteletére Urbán Iván báró főispánnál egészen szádkörü ebéd lesz. A főherceg kíséretében lesznek: Lédorér Hugó alezredes, Brinzev Arthur őrnagy és Károlyi Gyula gróf volt aradi főispán, a hetedik hadtest egészségügyi kormánybiztos. A délután folyamán a következő helyeken levő betegápolási berendezések kerülnek megtekintésre: Arad-vár, Gör. kel. román praeparandia, Fischer Eliz árvaházi kórház, Kossuth-utcai honvédelvossági laktanya, Vármegyei közpórház.

— Bombarobbanás Lisszabonban. Lisszabonból jelentik a Petit Parisian-nek: Lisszabon főutcáján bombarobbanás történt, amely három aszonyt súlyosan megsebesített.

— Mit tennél a császárral? (Angol leányok iskolai feladata.) Alig lehet olyan boldogságot elképzelni, amit az angolok a háború folyamán meg nem tettek volna. Az örültség járványából, úgy látszik, az angol tanítók is kivesszék a részüket. Erre vall az az iskolai feladat, amelyet az angol lapok közlése szerint, a hithini leányiskola tanítónője adott a kis brit hölgykének. A feladat az volt, hogy a kicsikék adjanak írásban választ erre a kérdésre:

— Mit tennél te a német császárral?

Ei kell ismerni, hogy a feladat bődületes, de a kis angol missok válasza is ehhez méltó butaságok.

— Ha én elfognám a „Kaisert” — írja az egyik leánya — bíróság elé állítanám, ahol büntetésnek mondanák ki és St. Helena szigetére küldenék. Ott megtanítanák emberségre és csak a szűz kegyelmet meg vizet kapna.

— Ha a német császár az én hatalmamba kerülne — írja valamelyik jóvendőbeli brit suffragett — Belgiumba szállítanám és megparancsolnám neki, hogy építse fel azokat a várakat, amelyeket katonái elpusztítottak. Mavának kellene dolgoznia, amíg egészen ki nem fárad és másnap újból szorgalmasan munkához kellene látnia, mert különben súlyos büntetést mérnék rá. Ha a várakat felépítene, akkor Perlinbe viszném, hogy kastélyából minden szűz holmit hozzon Belgiumba és ossza szét a kint tartottak között. Az arany koronát és a gyémántokat meglatánám magamnak, hogy ékszerként csempéltessék belém és azt az ékszerrel viselném, amikor vasárnap templomba megyek.

— Ha én fognám a német császárt — válaszolja egy cseri angolszász hiazterika — Londonba hoznám, hogy mindenki láthassa. Kocsit bérelnék a számára és együtt kocsiháznék vele a Queen-Streeten. Az emberek kiáltoznának és bizonyára nem tetszene a császárnak. Azután a Buckingham palotához hajtatnák és ott a Kaisert kénszeríteném, hogy a mi királyunktól bocsánatot kérjen, amiért katonái annyi vitéz angolt megölték. György király azonban nem bocsátana meg a császárnak, hanem bezáratná. Nekem bizonyára kényelmesebb adnának a császár elfogásáért és a király a nagy hölgyevő neveződne ki. Akkor azután megkérném a királyt, hogy a császárt szolgáltaassa ki a népnek.

— Több képen látam — írja végül a jóvendőbeli szászországi leány el egy fiatal hölgyke — hogy a Kaisernek szép nagy bajusza van. Ha tehát az én kezembe kerülne Vilmos, akkor leterjedtetném és egyenként kitépném a bajusza szálait. Ez alapos büntetés lenne a számára és bizonyára elvonná a kedvét attól, hogy máskor kábán indítson.

— Choinoky Jenő dr. Oroszországról. A Kulturpalota dísztermében vasárnap, január 17-én délután öt órakor tartja az 1915. évben első irodalmi célszolgálati tagjai számára a Kőlcsey-Egyesület. A háborúval foglalkozó előadások újabb sorozatát Choinoky Jenő dr. kolozsvári egyetemi tanár kezdi meg, aki mindenkor szívesen látott és örömmel hallgatott vendége volt a Kőlcsey-zsuroknak. Utóljára még a városháza közgyűlési termében hallgatták a Kőlcsey-egyesület tagjai előadását és most, amikor a kulturpalotában beszél megnyerő, közvetlen és szellemes ötletekben gazdag előadással Choinoky Jenő dr. Oroszországról, az érdeklődés kétszeresen nyilvánul meg előadásánál. Az előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik és a felévi zsúrjegyeket az egyesület tagjai jórészt már átvették. Az előadás ingyenes végighallgatására jogosító zsúrjegyek még vasárnap az előadás előtt is átvehető a kulturpalota pénztárában, ugyanott azok, akik nem tagjai a Kőlcsey-Egyesületnek, 1 koronás jegyet válthatnak.

— Hazajönnek a nem katona amerikai magyarok. Bécsből jelelik: Az amerikai nagykövetség közli, hogy minden korbeli német, magyar és osztrák asszonyok, ötvenöt éven felüli német férfiaknak, tizennyolc éven aluli és ötvenen felüli osztrák és magyaroknak, valamint azoknak, akik harcoképtelenek, továbbá orvosoknak és lovaszoknak lehetővé vált a hazatérés Amerikából.

— Egy aradi utólcány regényes házassága. A háború sok szerelmi frigynek volt az akadályos talán ugyancsak elmozdítója. Mikor kitört a háború és azóta is különösebb sok katonaházasságot kötöttek, nem egyet egészen romantikus körülmények között. Ilyen regényes és érdekes házasságkötés történt az év első napjaiban egy kis szilészi határvárosban, Bielitzben. A menyasszony Gyöngyössy Terike volt, a Vigszínház művésznője, akinek szülei Aradon laktak; a vőlegény Garzó Zoltán tartalékos hadnagy, századparancsnok a 60. gyalogezred 2. munkaszáztyánál. A menyasszony Budapestről érkezett Bielitzbe a vőlegény édesapjának kíséretében, a vőlegény pedig egyenesen az északi határtól, ahol házasságkötés céljából két napi szabadságot kapott. Természetesen előre készületben volt minden okmány, dispensáció és a hatóságok a legnagyobb előzékenységgel mindent megtekinttek, hogy a házasságkötés azonnal megtörténhessen és röviddel a megérkezés után a bielitzki polgármester összeadta és üdvözölte az ifjú párt. Negyvennyolc óra múlva Garzó Zoltánné visszautazott Budapestre és talán már valamelyik új szerepét tanulja, az ifjú férj pedig ment a harctérre, ahol ezer vezedelem és nélkülözés közben öt hónap óta várta a boldogságnak e gyorsan elröppendő napjait.

— A) osztályú népfelkelők behívása. Varjassy Lajos polgármester a következő felhívást teszi közzé:

— A honvédelmi minister urnak 305-4-1915. elnöki sz. rendelete folytán behívom az Aradon tartózkodó 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881. években született és ezeknél fiatalabb aradi és idegen illetőségű A) osztályú népfelkelőket, akik a közös hadseregnek, a haditengerészetnek, a honvédségnek vagy a csendőrségnek (a lovasságnak, tüzérségnek és vonatosapatoknak szolgálatát is beleértve) szolgáltak és eddig bármilyen címen be nem vonultak, kivéve azokat, akik a népfelkelési szolgálat alól ideiglenesen vagy tartósan felmentettek, a gyulai m. kir. 2-ik népfelkelő parancsnoksághoz Gyulára 1915. évi január hó 20-án bevonuljanak. A bevonulók meleg takarót (pokrócot), meleg alsó és felső ruhát (kötöttujjas mellényt és alsónadrágot, felső posztókabátot és nadrágot, esetleg téli kabátot), jó erős lábbelit, evőeszközt, evőeszezt, hátizsákot és 2 napi élelmet vigyenek magukkal. A saját ruházatuk használatáért naponta 30 fillér, a magukkal hozott élelmeért, amennyiben tényleges szolgálatra visszatartatnak, napi 1 korona térítésben fognak részesíttetni. Azon népfelkelő, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal veszteti el és az 1890. évi évi XXI. törvényeik 4. §-a értelmében 2 évig terjedhető börtönnel büntethetik.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi izr. jótékony egyesület által kibocsátott felhívásra újabban a következő adományok folytak be: Fuchs Ignác 10 korona, Weisz Márkus 20 korona, Ottenberg Tivadar 20 korona, Fürst János 20 korona, Goldschmidt Sándor 10 korona és Nouman Testvérek 1 waggon tűzifa, mely nemes szívű adományokért hálás köszönetet mond az elnökség. — Az izraelita népkönyvtár részére az elmúlt héten May Jánosné 10 koronát, Özevgy Kóli Bernáthné 10 koronát, Goldschmidt Sándorné 1 dezza lekvárt és Funkelstein Józsefné 50 kg. labot adományozott, mely adományokért köszönetét fejezi ki az elnökség.

A népkönyvtárban a jövő héten Basch Simonné, Ségő Pálné és Deutsch Arthurné fogják ellátni a védasszonyi tisztet.

— Csernovics Diodor a Vörös Kereszt főmegbízott helyettese. Ferenc Szalvátor főherceg a Vörös Kereszt Egyesület főfelügyelője Csernovics Diodor aradi főszázadparancsnokot a Vörös Kereszt Egyesület főmegbízott helyettesévé, Csiky Ödön dr.-t pedig a Vörös Kereszt megbízottjává nevezte ki.

— Halálozás. Özevgy Moravak Györgyné született Fronhoffer Ida január hó 16-án 81 éves korában Aradon elhunyt. Temetése január 17-én délután fél három órakor Bőrona-utca 49. számú házból a felső temetőbe lesz. Halálát gyermekei és unokái gyászolják.

— Nem kapnak szabadságot a lábadozó katonák. (Panaszos levél.) Tekintetes szerkeztőség, báterkodom önmagához fordulni alantl panaszos soraimmal és kérve, hogy azokat b. lapjukban, amennyire lehet, kiadni méltóztatassék. Nagyobb szabadságot eszedozok a sebesült, beteg, de gyógyulás útján levő katonák. Sajnos, de való, hogy nekünk, akik már közel fél év óta néztünk bátran szembe a halállal és megsebesülésünk után bekerültünk a kórházba, nem kiint a harctéren volt okunk a panaszra, hanem itt, a gyógyulás és újabb erőgyűjtésre szánt helyen! Most megis csak felesleges szigorúság, amit velünk tesznek, hogy mint a maradarat, bezárnak bennünket egy szobába és egy nagyon szűk udvar keretébe és innen sehol nem engednek ki, noha majd mindnyájan szeretnénk egyet-mást megtekinteni Arad város nevezetességéből. Az aradi illető, vagy itt lakó katonákat pedig alig pár lépés választja el családijuktól és mégsem nézhetik meg a thonukat, apróságait, aminek bizony a lehangoltság a következménye és ez káros hatással van a katonára, még később a harctéren is. Szabadság naponta csak pár óra is, ezt nem szabad elvenni tőlünk, mert hiszen ha már sebesnek begyógyulnak, ismét csak el kell menni hazánk védelmére és akkor ugyem kívánjuk azt, hogy erősnek sőtáini, hanem itlünk toltetölég védjük szép hazánkat néppel együtt, mert hiszen ezek közt vannak felesgünk és leányunk, akiket Isten óvjon orosz és szerb kezektől.

A nem alap'alanul elkeseredett sebesült katonák, aki a megszűlést érdemlő sorokat írta, ezután azt kéri, hogy ne büntessék valamilyen sebesültet a szabad mozgástól való megfosztással azért, mert talán egy-két szilajabb kedvű sebesült a szabadság alatt becsipett, nem illően viselkedett.

— Dráma az orosz zsidóüldözésből. (Ghettó leánya — az Apollóban.) Soha stilszerűbb filmet nem produkált a kinematográfia, mint most a Ghettó leányát. A fekete órá szeretettel öleli keblére a háború alatt zsidó alattvalóit, a kiknek élete eddig valóságos pokol volt az atyuska birodalmában. Az orosz zsidóüldözés barbarizmusának karképet hozza elének a Ghettó leánya, ez a megrendítően mélyeséges dráma. Egy orosz kormányzóság területén játszódik le a dráma, a ghettóban. A legzordabb, a legrettentőbb dráma ez, a mi népek szívét valaha megreszkettette. Judit, a csodálatosan szép zsidóleány tragikus szerelme körül szövődik a kortörténeti esemény, a mely bepillantást enged az atyuska birodalmának rejtelmeibe. Ghettó leánya most a kerlini, bécsi s budapesti mozzisínházak alágerdarabja. A közhírség elragadtatása kíséri a nagyszabású drámai film bemutatását. Vidéken elsőnek az aradi Apolló-színház mutatja be a mozi legnagyobb és legfenomenálisabb eseményét. Ghettó leányának aradi premierje hétfőn lesz, gazdag új műsor keretében. Az igazgatóság ez uton közli, hogy az előrelátható óriási érdeklődésre való tekintettel, az előadások nem lesznek folytatólagosak. Páholyok előre lefoglalhatók.

— Megvásárolt német gőzös. New Yorkból jelentik: A Hapag Dácia nevű nagy oceanjáró gőzöst egy amerikai nagy részvételű társaság megvette. A Dácia a bostoni kikötőben a t. Londonból jelentik: Dáciáról az Amerikai eladott német gőzsről eltérő vélemény van. Times követeli feltartóztatását, mert a német hajó eladva is német marad. A Dacia engedékenyebb és azt mondja, hogy a német hajókat annyira megfogyatkoztak, hogy a források számát szaporítani az egész világon kedelmének előnyös.

— Tengerésztiszt a szárazföldön. A haditengerészetünk egy tisztje, aki kalmá nyílt szárazföldi csapatoknál, az északi harctéren magát kitüntette. A György lovag, nyugdíjban levő t. százados magasabb parancsnokságban lovas tiszttel vonult be. Az Opolei m. kir. ezred osakis elszánt köb l. p. nek val. hogy a harc tartólagos hanyatlás nagy számú sebesült és érte s. került az ellenég kezé e. Zwerkow hadnagy tetteét a katonai érdom el. a katonai érdemkereszt szalagján.

— **A katonák meleg ruháira adakoztak:** Merle Gézáné 10 korona, (ajándék megváltás), Huszti Andrásné, dr. Keppichné, Waldner Irma 10 korona, Török Irén Seli 5 korona, öz. Erhart Frigyesné 5 korona, Hacker Eszti, Király Ella, öz. Fábian Lászlóné és Ottrubay Berta, Czárán Titi, öz. Fábian Lászlóné, Mayer Magdus, Fábian Margit, gróf Porcia Lajosné, Franc Adolfné (Szemlak) koszoru megváltás fejében 20 korona, Kohányi Róbert 10 korona, Faragó Gyuláné 10 korona, Zborovszky Pálné 5 korona, Öry Ferencné 5 korona, Szatmáry Ilonka 5 korona, Szatmáry Etelka 5 korona, Gellényi Hajnalka, Hajdu Böske, Fiát Teréz, Czervinczy Istvánné, Weisz Vilma, Bohn Károly 2 korona, Miklakaitovodás gyerekek. Szívből köszönöm a küldött adományokat s arra kérem a neimeslelkű közönséget: ne landadjon s járuljon ezután is a meleg ruhát nélkülöző szegényebb sorsú katonák felszereléséhez. Németországban rövid napok alatt 2 millió márka gyűlt egybe Hindenburg katonáinak és meleg mellények ezreit szállítják a küzdőknek. A mi véreink is megérdemlik a lehető legmesszebbmenő támogatást. Adakozzatok, a kik tehetik. Az isten áldása van minden adományon. Küldjék hozzám az adományokat. Már eddig közel 2000 szegény katona áldja azokat, kik nálam adtak e címen. A labca vonuló katonák Hegedüs Ede térparancnok nagylelkűsége és jó szíve segédkezése mellett elindulásuk alkalmával közvetlen kezeikhez kapják a meleg ruhákat. Dr. Múlek Lajosné.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mi alulírottak az aradvári tartalékkórház Typhus osztályán kezelt betegek, úgy a mi, valamint az összes betegek nevében a legőszintébb köszönetünket fejezzük ki Barra Gyula dr. kezelő orvos urnak a velünk szemben ezideig kifejtett tevékenységéért, ugyszintén azon, irántunk való atyai gondoskodásáért, amellyel számunkra a legmelegebb otthon teremtette meg a betegségünk időtartamára, tekintve a saját szabad idejének feláldozását s ezen főadatnak nehézségeit. Mindezekért a legnagyobb elismeréssel s köszönettel adóznunk. Kaufmann Péter, Németh István, Cser Gyula, Rettenbacher Nándor, Lakatos József, Horváth Ferenc, Ernőcsics Stefan, Majoros Lajos, Tócsér Sándor, Nyíri József, Szűcs Mihály, Kovács Sándor, Gyögös Imre, Battyán Károly stb.

— **A Weitzer János-utcai tartalékkórház** köszönetet mond mindazoknak, kik Rosenczweig Józsefné tejbesszertési ivére adakozni szívesek voltak a következőkben: Rosenczwaigné 2 korona, Lengyel Boriska 2 korona, Fischer Irén 2 korona, Mayer Miksáné 2 korona, Mihályi Gyuláné 2 korona, Fodor és Halász 1 korona, Apponyi Gyula 50 fillér, Buchsbaum és tsa 1 korona, Ifjt István 60 fillér, Hoffmann Ottó 1 korona, Reich 1 korona, Limbeck Győző 1 korona, M. F. 20 fillér, N. N. 20 fillér, Rozsnyai gyógytár 2 korona, Ladislai József 1 korona, Hesz Erzszi 1 korona, N. N. 1 korona, Weichettné 1 korona, N. N. 20 fillér, N. N. 20 fillér, N. N. 30 fillér, N. N. 1-50 korona, Klein Miksáné 1 korona, Nemes Gézáné 2 korona, Grünwald és Moskovitz 1 korona, N. N. 2 korona, Goldschmidt Miksáné 2 korona, Petrovszki Alajos 2 korona, Herbstein Mór 2 korona, Langyel Géza 1 korona, N. N. 30 fillér, Hertz és Spitzer 1 korona, Braun Miksa 2 korona, N. N. 20 fillér, Budainé 1 korona, Schillingerné 2 korona, N. N. 20 fillér, N. N. 1 korona, N. N. 30 fillér, Kovács Soma és társa 2 korona, Bing 2 korona, Kun József 1 korona, Geller 2 korona, N. N. 60 fillér, Dein Paula 2 korona, Eles Armin 1 korona, Schwarz Dezső 2 korona, Bogsán Gyula 1 korona, N. N. 50 fillér, György Menyhért 1 korona, Robicsék Samuné 2 korona, dr. Morgenstern Gyuláné 2 korona, Vas Sándor és társa központi drogeria 1 korona. Összesen 70 korona.

— **Az aradi m. kir. állami fa- és fémipari szaniszájában** a beiratások folyó hó 21-én és 22-én délelőtt 9-11 óráig tartanak meg. Az igazgatóság.

— **Köszönetnyilvánítás.** Kaminek Nándor mozdonyfelvigyázó neje 5 hónapig keresztül minden nap reggel öt órakor két órszemnek reggelit, kávé és kenyert volt szíves adományozni, ezért halás köszönetünket fejezzük ki, az aradi állomásorség néptőlkelei.

— **Köszönet.** Az Ipartestületben lévő tartalékkórház vezetője hálás köszönetét fejezi ki a következő adományozóknak: öz. Rontayné és Szendrey Mihályné, Berzsenyi Béláné, Dürr Gusztáv, Farkas János, Farkas János, öz. Masausz-kerné, Sobuch Ferenc, Goldschmidt Mihály, Rózsa Mátyás, Hacker Mór, Grallert Rezső, Millemigmi asztaltársaságnak 13 kor. 60 fillér.

— **Fischer Simon Nagy Aruházában** Szabadság-téren a következő cikkeket ajánlja ezen a héten: gyermekharisnyák, női- és férfiharisnyák, keztük, swetterek, gyermekkoosik és gyermekzúccok 20 százalék engedménnyel. Alkalmi vétel férfi bőrkeztükben 3.50 kor., háztiszák bevonultak részére 5 koronától feljebb. Gyapju-swetterek 8 koronától feljebb. Bőrkészítések és ridikülök nagy választékban. Figyelem a cégre! Fischer Nagy Aruháza! 227

— **Bevonulók részére** meleg alsóruházatok, swetterek, takarók és katonai felszerelések legolcsóbb árak mellett kaphatók Fodor és Halász uri divat üzletében Aradon, Fehér Kereszt szálló épületében.

— **Magyar és osztrák hadibélyegek** szátát egy koronájával veszi Kerpel Izso könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— **Vizmentes hadicsizmák, hadi cipők, hócipők és előírások** lábszárvédők óriási nagy választékban Weinberger János kizárólagos cipőraktárában Andrassy-tér 20. szám. 201

— **A bevonulók figyelmét** felhívjuk a Chick uri divat üzletre, Arad, Andrassy-tér 15. Pannonia-szállodával szemben, ahol teveszörswatter, alsó nadrág, takaró, harisnya, valódi dr. Jäger selyem és japán papír-alsóruhák, hátszákok és más hadfelszerelési cikkek legolcsóbban beszerezhetők. 191

— **Az új ügyvédi nyomtatványok** Kerpelnél.

Orosz forradalmárnők.

(Schalom Asch, a világhírű orosz író és költő, aki évekkel ezelőtt Varsóban és Kiewben élt, Dora Britiantól, a híres orosz forradalmárnőről a következő tárcát írta.)

Legelőször egy moszkoi diaktányán láttam, Kiewnek egyik külvárosában. Akkor még diáknő volt. 1904. márciusában történt — Pihve idejében, amikor az orosz szabadságtörökvések kezdtek csirázni a park faiban. Még kevesen voltunk készen a harcra. Ő azonban készen volt.

Ime előttem áll hallgatagon és szomeru. Rövid volt az élete, a mosolya sem hosszú. Az ily mosolygás nem a nappól, hanem a tömlőudvarok kutjából fakad.

— Ő tudja, hogy el kell fednie a családját?

— Igen.

— Onnek meg kell halni az eszméért.

— Meghalok.

Csönd. Egy ablak zörren.

— Igen, meghalok.

Nézem a szeméit és szeméből kiolvasom a bibliát: „A nagy vizek nem tudják eloltani a szeretet tüzeit, a nagy vizek kiszikkadnak, a szív és szeretet erősebbek, mint a halál.”

Juliusban volt, a boulevard kertjében cigányok muzsikáltak. A tenger nyugodt volt és a szél nem nyargalt a háttetőkön.

Finom, hegyi fenyőillat marmorított.

Ifjú szerelmesek haladtak el mellettünk. Selyemruha suhogott. Gyönyörű az élet! Istenem, mély és rejtélyes.

Mi már tudtuk, hogy Pihve, a gyilkos, a véreskezű Cár hóhéja halálra van ítélve.

A Szabadság halálra ítélte a Gógót.

Sazanoff Egorról is tudtuk, hogy bárd alatt fogja végezni életét. Sebaj testvér, megmondod az Urnak, hogy a halál angyala azért kergetett ki az

élet kertjéből, mert a latrokat szembeköpted és megfizettél egy törrel és egy gölyővel.

Dora mellettem ült a padon és nézte a tengert. Ugy-e kicsinyek a mi szenvedéseink hozzá képest?

— Nem, nagyobbak, nagyobbak bátyám.

Helyettünk az urak hagedűje vigad. Dora izgatott és sir:

— Egornak meg kell halni. Ezt nem tudom elbírní... Mások halnak meg értünk a boldogulásunkért. En nekem is meg kell halnom. Meg akarok halni.

— Maga Dora?

— En!

Idegen arcok világítottak a közelben. A zenekar ugyebár a Toscából játszik. A Toscából játszik s Egornak, aki a zsarnokon áll bosszút, meg kell halni.

Es Dora sir,

A merénylet megtörtént. Pihve nincs többé. Dora a laboratóriumban dolgozik. Éjjel a dinamiton hál, nappal megszeli a dinamitot. És éjjel-nappal folyton gyurja a bombákat.

Es mindegyiket megcsókolja s üzen velük!

Jó isten segíts.

— Már tud bombát készíteni?

— Igen!

— És a Cárnak?

— Sikerülni fog.

Dora nyugodtan válaszol s nem izgatott. Hogyan? Már megszokta a gondolatot, hogy ölpi fog?

Február 4-én Moszkvában a Nikolskaja uton vártam reá.

Vártam, hogy a bombákat kitépjem a kezei közül.

Egész éjjel dolgozott.

Hajnaltól a Cárnak fog üzeni.

Vagy Szergiusz nagyhercegnek...

Nyugodtan jön az úján Dora. Ő nem is tudja, hogy benne a huszadik század lépeget. En izgatott vagyok — ő, komoly és szép, csókra, csókra az ajkodat halál előtt, isteni testvér! Rám mosolyog. A mosolya olyan kerek, mint a fejes hold — és kocsik és gyermekek és asszonyok körülötte. Ha valaki meglöki s ha explodál a bomba! Istenem, herceg és zsarnok helyett gyermekgyelők locsannak szét.

— Légy üdvöz — s már eltűnt.

Várunk.

A zsarnok meghal! Ujjongj nép. Bosszút ad egy gyöngye nő a láncokért.

Egyszerre az utcán átsikolt egy gyerekhang:

— A nagyherceget meggyilkolták!

Dora reszket s a könyei égnek. Sir, sir, sir — boldog vagy testvér? Ugy-e sokat kizoztak minket, atyáinkat, testvéreinket, bátyáinkat — most halott! A zsarnok hullá!

— Nyugodj meg. Dora ne sirj.

Az asszony már asszony, sajnál és v. d. l.

Megölték a nagyherceget. En öltem meg. Az én bombám, amelyet egész éjjel gyuriam!

— De nagyherceg és zsarnok volt, a Cárnak is így lesz! Atok szokra, akik kizozzák a népet! Halál azokra, akik nem sajnálják az övegyeket és gyermekeket.

Decemberben — a moszkvai tömlőben meghalt Dora. Sokat szenvedett, mert másokat nem akart szenvedve látni.

Legyen oly fényes az álmod, mint amilyen sötét az olombánya.

A te gyűlöleted szeretetből nőtt s szereteted a világnak szeretete volt.

Mond meg az istennek, ha visszakerülsz meléje, hogy jó voltál... A szabadságért haltál meg

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Póttartalékos. Práwald. Portómentesen csak a filléres tábori levelezőlapot és a szabályosan beritkolt, le nem ragasztott tábori levelet szállítja a posta. Talán meg lehetne a postában is az a jóindulat, hogy ha képeslevelezőlapon ott látják a katonai bélyegzőt, ne rójják meg büntetés portóval. De a legtöbb postahivatal csak az írott szabályhoz ragaszkodik.

A Proféta-utca stb. Más lapban már megjelent közleményt nem használhatunk. Különben sincs a cikkekben olyan, ami különösebb érdeklődést kelthetne. A lövészárkok életét annyiszor leírták már, hogy az itthonlevők majdnem olyan unig ismerik, mint a benne tanyázó katona.

Negyedszázados előfizető. Kérdését nem értjük világosan. Melyik új törvényről érdeklődik?

Pécskai Vörös Kereszt-kórház. Hadifoglyok érdekében tessék a Hadifoglyokat gyámoltató hivatalhoz (Budapest, IX. Ulló-ut 1.) fordulni, ahol utánajárnak, tudakozókat a hadifogoly pontosabb címének. Tessék megírni azt is, hogy milyen eserdben, milyen rangban szolgált a fogságba került. Tudatni fogják majd a lehető legrövidebb idő alatt a keresett tartózkodási helyét.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1915. évi január 17-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

Szólka Pepi.

Csibész operette 3 felvonásban. Idegen eszme után írta: Hervay Frigyes. Zenéjét szerzette: Sas Náci. Kármagy: Tilger Arpád. Rendező: Polgár Sándor.

Este 7/8 órakor rendező helyárakkal:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Táncos huszárok.

Operette.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

PRINTTER.

szolgálatot tartozó gódi

ceriumium mész-kőbánya

1915. évi március 1-től

haszonbérbe adandó.

Felvilágosításokat ad: **Dr. Czélli** ügyvédi irodája, Arad, vagy **Uradaim** számtartóság, Borossebes. 116

Kitűnően megvéd a

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes érvényes
SAVANYÚVIZ

szokásos infectious
bajból; a pusztá
gránitvizikiből
lakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

9331

* Az esed rovás... vállalkunk
1. lakásból.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Ma vasárnap január hó 17 én.

Riportok a háboruból.

Legújabb felvételek Hindenburgról.
Az Eikó hát képez rajzolója.

Mozgófénykép hatiszemle

A kárpótlás...

Robin

a gentleman zsvány.

Kitűnő detektívdráma 4 felvonásban

21

Turf haramiák!!

APOLLO
SZÍNHÁZ

Január hó 18, 19 és 20-án
kedden és szerdán

Szenzációs műsor:

Háborus aktualitások

a keleti és nyugati harcterről.

Nagy éjszaka

Egy köztársaság bukása

Szenzációs dráma 3 felvonásban.

Ez a film a modern kinematografia legesodásabb alkotása, a színészeknek életveszélyeztető bravuros mutatványai bámulatba ejtők.

Nordisk Films Comp. legújabb
felvétele

Chettó leánya

dráma 8 felvonásban.

Az oroszországi zsidóüldözésből.

Főszereplő: **Ritta Sachettó.**

Szintén a kaukázus legszebb vidéke.

Az előadások kivételesen 5, 7 és 9
órákor kezdődnek és nem folyta-
tólegosak.

21

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsofok szájpadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- fogak eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogsofok átültetése, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely 1896. alatt Berlin, Lipszic, Brüsszel és Londonban nemcsak a fogtechnikában, hanem a fogsofok készítésénél mint assistens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műveim a mai kor legelőkelőbb műszereivel, ugyan fejezve, és garanciát nyújt, hogy meg fogok lenni esélyesebben és a legteljesebb mértékben megfelelősek.

TELEFON: 10-11. SZÁM. 122 JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bajnai Eötvös-utca 17.

Uj könyvek.

* Az **Érdekes Ujság** előfizetési felhívása! Négy tartalmas és izléeses kötet. „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának kötött példánya jelzi „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. „Az Érdekes Ujság” két esztendő alatt fogalommal lett, az első órában már meghódította a közönséget. „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségét annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki gazdag és aktuális képtartalmával, de súlyt fektet a képek művészi szépségére és izléeses kiállítására is. A legszebb, legérdekesebb és a legaktuálisabb harctéri képek mindenkor „Az Érdekes Ujság”-ban található. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is. „Az Érdekes Ujság” fokozott buzgósággal gazdagítja kedvencműveinek sorozatát. A lap technikai kiállítása tekintetében pedig fölveszi a versenyt a külföld legelőkelőbb képes lapjaival. „Az Érdekes Ujság” előfizetési ára 1/4 évre 2.80 K, 1/2 évre 5.60, egész évre 11.20 K. Az Érdekes Ujság kiadóhivatala, Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. alatt van.

* A **Társaság**: Döbény István hetilapjának legújabb száma megkapóan bő, izgalmasan érdekes leírást közöl a limanovai ütközetről. Sável Kálmán 10. huszárezredbeli kapitány tollából. A lap tartalmából kiemeljük még Szerde-Dárday Olga és Szmeosányr Béla pompás tárcáit, az orosz cárról szóló vezetőcikket, egy jóízű amerikai humoreszket és Fábinyi Lili szép költeményét. „Roppant” érdekesek a limanovai csatára vonatkozó képek. Az aktuális békés események közül a Herczeg Ferenc Aranyhajú szifnusz című filmjátéka adott alkalmat a főszereplő Mária Emma egyik jelenetének közlésére. A Társaság előfizetési ára: egész évre 18 K, fél évre 10 K, negyed évre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

* A **Világháború képes krónikája**. A Révai Testvérek népszerű vállalatának most megjelent 15. füzeté címlapján Frigyes kir. hercegnek, hadseregünk fővezérének gyönyörű mélynyomású arcképét közli, azonkívül életrajzát ismerteti. — Az eredeti fényképfelvételekben gazdag füzetből külön említést érdemel a német-francia harcterről adott képsorozat és Geiger Richard művészi műmelléklete, mely az északi harctéren megsbesült hős kislányt, Enoch Rózát ábrázolja, amint vizet hord a tévonalban levő katonáknak. — Ingyenes mellék-

letképen Jókai: A jövő század regénye című művének egy íve van csatolva a füzethez, amely részletes tájékoztatást nyújt azokról a rendkívüli kedvezményekről is, melyben a krónika előfizetői és vásárlói részesülnek. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Üllői-ut 18. — Előfizetés negyed évre 3 korona, egy füzet ára 24 fillér.

* **Állatkereskedelmi Közlöny**. Most jelent meg az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület hivatalos lapjának az Állatkereskedelmi Közlönynek legújabb száma melynek dr. Oger Jenő a főszerkesztője, felelősszerkesztője pedig dr. Pártos Szilárd hírlapíró, az Országos Sertéskereskedelmi Egyesület titkára. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala: József-körút 4. szám alatt van.

* **A háború és a Nő**. A magyar nőmozgalom hivatalos orgánuma a „Nő” januári számát a békés jövő reményeinek szelleme hatja át. Cikket irtak a lapban: Szikra, Gerő Odő, Giessvein Sándor dr., Lida Gustava Heymann asszony, Charlotte Perkins Gilman, Szirmai Oszkárné. A lap előfizetési ára egész évre 6 kor. félévre 2.50 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V. Mária Valéria-u. 12.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapotra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevenva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs
pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.
Kapható:
Földes Kálmán és Hehs Vilmos
gyógyszertárban. 1224

Németországi tanulmányutjai után

Dr. Lányi I.
orvostudor, ideg- és gyermekorvos

Iakásán: Arad, Zrinyi-utca 2. sz., II-ik kapu, Bohuspalota, (szabad lighthasználat) rendel: idegesség, asthma, neurasthénia, hystéria, anyagcserebetegség, neuralgia, kezdődő tuberculosos és gyermekbetegségek ellen.

Kovács Soma és Társa Arad
gép és műszaki-árak gyári raktára.
McCormick chicagói és Kühne mosoni-gépgyár r. t. vezérképvisellete

McCormick kéveköti aratógépek a legjobbak az egész földkerekségen.

Kérjük a t. gazdaközönséget, amíg készletünk tart, aratógépet már most előjegyezteni, mert az aratási idényir, amikor hajók előreláthatólag nem közelednek a hátréköti aratógépek-beszerezhetőek nem lesznek.

Használt földm
megvételre kerestetik.

Ne feledje el!

Hogy a Gerő-féle cipők csoport-árusítása az ismert olcsó árakban 1915. évi február hó 28-ig tart.

Cipő Tőzsde

Apollo mozi mellett.

Kérjük a címre ügyelni!

Tekintse meg kirakatainkat!

Tűzifa

bükk I., II., III. és dorong, oser hasáb és dorong kapható vaggononkinti vételnél Körösvölgyi Pál-karakatár Andrassy tér 5. Telefon 651. Száraz tűlgy szőlőkaró is kapható.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 3. sz. Telefon 242. Telefon 242. Ajánlja

költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket a minden szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart: villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Disznósírt

veszek

Ajánlatok Árpád-tér 5. Izs. templom-épület sarok-üzlet kéretnek.

Egy alkalmi vétel kapcsán sikerült nagyobb mennyiségű I. r. tűzifát olcsón megvásárolnom. Ennek következtében azon kedvező feltételekben vagyok, hogy

apritott tűzifát

rendkívül jutányos áron árusíthatok.

- Kivánatra házhoz is szállítom. -

Tisztelettel 179
Virág Kálmán

Arad, Erzsébet királyné-körút 59. Telefon 65. sz.

II GYENGE FÉRFIAK II II ÖREGEK és FIATALOK II

kerjenek ezen baj elleni megszüntetését tárgyaló ismertetést. 40 fillér postabélyeg csatolása mellett. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cím 2608

„NOVA MECHANIKA 115.”
Budapest — Főposta — Flókbérlő 40.

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a **Fekete Sas szálloda**

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1.20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta I-ső rangú cigányszene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kétféle és olcsó erdélyi magyar konyha. Abbonnensek bármely időben elfogadottnak. Penszionosok teljes ellátás legjutányosabban kapható. 177

Szíves pártfogást kérünk, kitérő üzenettel:

Szere és Társa,
szállodás és kávéok.

Zongora-

javitások és hangolások,

ugy helyben, mint vidéken pontosan eszközöltetnek 4881

Ehrbar Henrik

zongorahangoló

Arad, Erzsébet-kört 34. sz.

Meghívó

a Szemlaci Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság

1915. évi január hó 31-én d. n. 2 órakor az intézet irodahelyiségében I-ső évi rendes közgyűlést tartja, amelyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés határozatképességének megállapítása és 2. részvényes kiküldése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a zárómórlég, valamint a veszteség-nyereség-számlának felolvasása.
3. Határozathozatal a számadások jóváhagyása az üzleti nyereség hovatfordítása és a felmentés megadása tárgyában.
4. 5 (öt) felügyelő-bizottsági tag választása 3 évre.
5. Esetleges indítványok.

Azon részvényesek kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felhívottnak, hogy részvényeiket legkésőbb január hó 30-ig az intézet pénztáránál térítvény ellenében letenni kezeltessék.

389

Az igazgatóság.

508—1915.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Aradon a Pécskaí uton f. hó 6-án reggel az árokba egy törött paraszt kocsi találtatott.

Felhívom a kocsi tulajdonosát, hogy a kocsi átvétele végett 1915. évi január hó 30-ig hivatalomnál jelentkezzen, mert ellenkező esetben a kocsi f. évi február hó 1-én d. e. 9 órakor Aradon a tűzoltó taktanya udvarán kézpénz fizetés ellenében a legübbett ígérőnek eladottni fog.

Arad, 1915. évi január hó 13.

Gr.

lok.

1/1915.

Hirdetmény.

Felhívjuk a gazdaközönséget, hogy 8 napon belül jelentsek be, hogy hány darab sertést és juhot szándékoznak fojtó évben a legelőre kihajtani.

A bejelentések a következő helyeken eszközöndők:

A belvárosi, Kézszékvárosi, sarkadi és ujlepei gazdak részéről a városi kamarási hivatalban, a gajai, tanyai és ségai gazdak részéről a gajai kapitányi hivatalban.

A bejelentések egyidőjűleg a legelő és apadhat díjjal is befizetendők.

Arad sr. kir. város mezőgazdasági és erdőgazdálkodási bizottságának 1915. évi január 10-én tartott ülésének.

A mezőgazdasági bizottság.

Anyák figyelmébe.

Legjobb norvég csukamájolaj.

Egy üveg ára K. 1-80

Kapható:

Wajdits György

„TURUL”

gyógyszertárában Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

725—1915.

Felhívás!

A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 305-4-1915. évi sz. rendeleti folytán felhívom az Aradon tartózkodó 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881. években született és ezeknél fiatalabb aradi és idegen illetőségű A) a osztályú népfőlköket, akik a közös hadiseregben, a haditengerészetben, a honvédségben vagy a csendőrségben (a lovasságban, tüzérségben és vonatcsapatokban) szolgáltak és beleértve szolgálókat és eddig bármilyen címen be nem vonultak, kivéve azokat, akik a népfőlközi szolgálat alól ideiglenesen vagy tartósan felmentettek, a gyalai m. kir. 2-ik népfőlközi parancsnokságok Gyűlése 1915. évi január hó 20-án bevonuljanak.

A bevonulók meleg takarót (pokrőcöl), meleg alsó és felső ruhat (kötött ujjas mellényt és alsónadrágot, felső posztókabátot és nadrágot, esetleg téli kabátot), jó erős lábbelit, evőeszközt, evőeszközt, hátizsákot és 2 napi élelmet vigyenek magukkal.

A saját ruházatuk használatáért naponta 30 fillér, a magukkal hozott élelemért, amennyiben tényleges szolgálatra visszatartattnak, napi 1 korona térítésben fognak részesítettetni.

Azon népfőlkö, aki a kitért határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezettetik elő és az 1890. évi XXI. törvények 4. §-a értelmében 2 évig tartható büntetést szenved.

Arad, 1915. január 9-án.

Varjassy,
polgármester.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában

KNAPP SÁNDOR

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó Intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám a'att. Felvételi Üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Modern ruhafestés legújabb divatszinekre, minta után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz úton. — Továbbá csipke- és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg, butor-szövet, kézimunkák, keztük stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 4079

Cognac,
Likőrök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,
Lloyd-palota. 5781

Kulasz Antal hold-
mézesi uradalmából
kiváló nemes ponty,
süllő, kompó

halak

árusítása
f. hó 15-től Boczkó-
utca és Hal-tér sarki
üzlethelyiségben,
pénteki napokon pe-
dig a halpiacon sza-
badon. 264

Költözködők

figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 8961

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Burgonya

valódi rózsa és hó-
pehely, nagyban és
kicsinyben, a legol-
csóbban kapható
Adler Hugó általános
kereskedelmi és
ügynökségi irodájá-
ban Arad, Weitzer
J.-u. l. Telefon 797.

A szépségápolás titka a használandó
szépség szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail crémje.

Minckertő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér.
1 tégely crém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekednek, ha gyermekeik
nek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:
Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszebb állandó
fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő
szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és ártalmas
gyengeség esetében. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőivesztő Depilator. E kitűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkatlan
szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél Hajós Arpád gyógysser-
tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

500 koronát Bertilla-

fizetnek annak, ki fogtáznak hasz-
nálata mellett, üvegje 80 fill. vanha
ismét fogtájak kap, vagy a szája büntik
Bertilla A. Örökösök, (E Winkler)
Wien X., Goethegasse 7. — Kapható
Aradon minden gyógyszerárban, Kál-
nósen Földes Kelemennél, Deák Fe-
renc-utca 11. szám. Hehs Vilmos,
Batthyány-utca és Vojtek és Wetz-
Kérjünk mindenütt határozottan Bertilla-
féle fogtájak. Hapitalványok felleje 60
jól díjaztatnak. 5791

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antiseptikum vattával.
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességet behágy-
tőskében.

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19., I. em.
Városi és megyei telefon 935.

Elsőrangú okleveles tanerők,
gondos nevelés, modern be-
rendezés. Elemi, polgári és
középiskolai előkészítés. Kül-
lön tárgyak: idegen nyel-
vek, festés, zongora és mű-
vészi kézimunkák.

Igazgató tulajdonos:

STERN ILONKA,

okl. tanítónő.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sark.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ké-
csi-álcseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz karnisokat, me-
dő-asztalokat felszerelve, szeme-
csukható ágyakat és madracokat.
Szállodal és kávéházak, kórház és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árák mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 791

Biztos existenciájú üzlethelyiség.

Csanádvármegye Földeák községében levő 30 év óta fennálló, ugy helyben, mint a környéken legjobb hírnévnek örvendő nagy üzlethelyiséget és tágas lakást magában foglaló házam 1915. január 1-től bérbe adandó. Üzletalapításhoz kevés tőkével rendelkező kezdőknek is biztos megélhetést nyújt.

211

Steiner Gábor, Hódmező-Vásárhelyen

Bérbeadatik

méltóságos báró Bohus Lajos ur bérpalotájában egy tágas, diszes

üzlethelyiség

mellék helyiségeivel, a főtéren. Továbbá két szép üzlethelyiség a Zrinyi-utcában. Valamennyi helyiség központi fűtéssel van ellátva. Értekezhetni alólirott házigondnokkal

159

BÓDY BODOG.

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirékkal minők a tüdővész, a merevgöres, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknak, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, bivateaik, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamaiban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Köhögés, rekedés és elnyálkásodás

ellen megbízható és
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-
szenvedély

legbizosabb, legegészségesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
dőre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával N-m babák! A
szájüreget deszficiálja, utóze
igen kellemes. A a egy po celan-
szelencén k 60 fillér.

Fejlorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ilyen szer, a
vághírű „Tegerit” korps-
kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy tér 22. sz. (Megyeházzal szemben)

Vas- és rézbutorgyár Aradon.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat
vas- és réz-butorokban, kerti butorok, internátus,
kórház- és szálloda-berendezések szolid és erős kivitelben
Sodrony-ágybetétek vas- és faerettel minden
méretben a legerősebb kivitelben kaphatók. Elvállalunk
mindennemű vas- és rézbutor javításokat és frítéseket.

Gyárhelyiség: Aulich L.-utca 4. Üzlethelyiség: Zrinyi-utca
Gyári telefon 423.

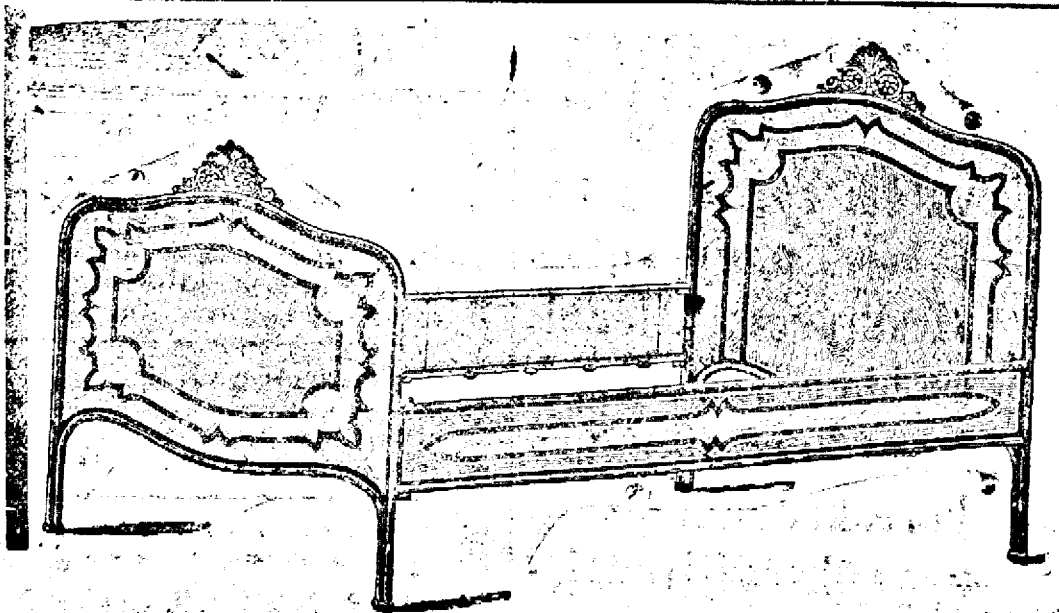
Képes árjegyzéket kívánatra díj és bér-
menve küldünk.

Szives megrendeléseket kér, tisztelettel: 5697

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.

Alapított 1893-ik évben.

Apró hirdetések.

KÜLÖNFÉLE.

HA

gazdatisztet,
nevelőt,
nevelőnőt,
tiszviselőt,
segédet vagy
bármilyen alkalmazottat keres,
hirdessen az

ARADI KOZLONY

apróhirdetési r-
váltó

Az eredmény biztos, mert
az ARADI KOZLONY-t na-
ponia sok ember olvassa

A kiadóhivatal fenntartja magá-
nak a jogot, hogy az olyan apró-
hirdetés szövegét, amelyik tar-
talmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Uri azazonyka!

ki egyhanguan el, kellemes kö-
zépkoru hasonló életmódu, igazi
uriember társaságát keresi. Föld-
birtokos előnyben részesül. Leve-
leket „Idegen” jellegre e lap ki-
adóhivatalába kér. 312

„Rejtély”.

Sorait nagyon várom. Levélben
többet írnék. Titoktartásról bizto-
sítom. Üdv. L. 298

OKTATÁS.

Magántanulók

bennlakók és bejárók, mérsékelt
díjazás mellett, felelősséggel elő-
készíttetnek az I. sz. Fiumiinternátus-
ban Arad, Chorin Aron-utca 1. 103

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás

emeleti lakás fürdőszoba és min-
den hozzátartozóval azonnal ki-
adó. Kápolna-u. 29/a. 328

2 szobából álló

csinos udvari lakás, a konyhában
vízvezetékekkel, azonnal kiadó. Fló-
rián-utca 6/b sz. 3-ik ajtó. 311

Pöltenberg Ernő-u. 12. sz.
házban 3, esetleg 5 szoba, elő- és
fürdőszoba május elsejére kiadó. 320

Két

egymásba nyíló szoba ujonnan ki-
fésíve, március 1-re kiadó Zrínyi-
utca 5. 317

Orosy-utca 3. szám

alatt 2 szobás lakás, központi fű-
téssel és állandó melegvíz ellá-
tással, február hó 1-re kiadó. 6019

Andrássy-tér 3. sz.

alatt egy l. emeleti utcai lakás,
mely irodának, vagy üzleti célra
igen alkalmas, május 1-re kiadó.

Belvárosához

közeli eső Illés-utcai 51a. számu
magánház, kert, 3 szoba, konyha
és mellékhelyiségekkel, azonnal
kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5438

2 utcai szoba

alkov- és előszoba és mellékhelyi-
ségekkel álló lakás olcsón kiadó.
Hirschmann-ház, Hal-tér 6. 327

3-4 és 5 szobás lakások

ujonnan festve, minden hozzátar-
tozó kényelmes mellékhelyiségekkel,
irodának is alkalmas, azonnaira
kiadó Hasszinger-u. 5. Ugyanott
több pince raktárnak kiadó. 3081

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai,
1 udvari, hálófüke és fürdőszobá-
ból álló II. emeleti lakás a szük-
sleges mellékhelyiségekkel, 1915.
február 1-re. Bővebbet e lap kiadó-
hivatalában.

Diszkrét bejárati

butorozott udvari szoba, villany-
világítás, azonnal kiadó. Ka-
polna-utca 2. 287

Két egymásba nyíló szoba

butorral, vagy anélkül, azonnaira
kiadó Dezső-utca 4/c. 292

ALKALMAZÁST NYER.

Egy intelligens

idősebb nő két nagyobb gyermek
mellett felvételt. Cím a kiadóhiva-
talanban. 315

Deutsches Fräulein

mit Klaviernachhilfe sucht Posten
zu ein oder zwei Kindern. Zuschrif-
ten erbeten unter „Deutsch 313“
an die administration. 313

Gyakornok

helybéli részvénytársaságnál azon-
nan alkalmazást nyerhet. Ajánla-
tok „Szolgálat” jelleg alatt a ki-
adóhivatalba küldendők. 319

Deutsches Fräulein

mit guten Zeugnis, wird zu drei
Kindern gesucht. Offerten „I. K.“
Boros Béni-tér 18. 321

Házmesternek

ügyes, szorgalmas, gyermektelen
házaspár nagy bérházba február
1-re felvétetik. Cím a kiadóhiva-
talanban. 286

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal nő

szoptatós dadainak ajánlkozik. Cím
Illés Róza, Gál László-u. 11. sz. 325

Füztárnoknő,

ki ily minőségben már 12 évig
alkalmazva volt, állást keres. Cím
a kiadóhivatalban. 185

Az összes vezényművű

gépekről vizsgázott gépész állást
keres azonnali belépésre. Cím a
kiadóhivatalban. 294

Gazdasszony

középkoru, ki a háztartás vezető-
ségében teljes jártassággal bír, ma-
gános urnoz ajánlkozik. Vidékre
is megy. Cím a kiadóhivatalba. 318

Fűszeres-segéd

több évi gyakorlat, hasonló vagy
raktárnoki állást keres azonnali
belépésre. Szíves megkeresést „Bi-
zalom” jellegre kérek a kiadóhiva-
talanba. 322

Nyugdíjazott tanítónő

magányos urnoz vagy urnához
házvezetőnőnek, kulcsárnőnek, eset-
leg gyermekek mellé ajánlkozik.
Cím a kiadóhivatalban. 186

INGATLAN.

Eladó ház

568 □-öl telekkel bíró modern ház
a Perényi-utcában eladó. Cím a
kiadóhivatalban. 234

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kitűnő

tiszta méz, kapható Tóth Lajosnál
Orosy-u. 17. kgrammonként 1 kor.
60 fillér. 314

„Qui Si Sana”

a világ legszebb női harisnyája
kapható selyem, flor és fil d' Cos-
seben. Bársony pántos cipő párja
5 kor. 10 fillér. Cipő Tőzsde Apollo
mozi mellett. 3161

Teljesen jóállapotban levő

cenkaszínű katonai köpeny, blúz,
nadrág, sapka, továbbá csákó,
kardszif, bajonetszif, fehér keziyü
és lábszárvédő jutányos áron el-
adó. Verbőczy-utca 5. sz. föld-
szint. 323

Egy „Vino“-féle

pénzszekrény jutányos áron el-
adó. Értekezhetni lehet Erzsébet-
körút 20. sz. a házmesternél. 326

Apateleki hegyi bor

15 hektó, eladó. Bővebbet Boc-
kay-tér 6. szám. 295

Náder Gyula és Fia

késműves és villanszerelési fi-
lete Weitzer János-u. 11. Min-
dennemű javítások és felszerelések,
hajnyíró-gépek és borotvák kö-
szörűsége legpontosabban eszközöl-
tetnek. 3567

Veszek

uraktól levett férfiruhát, téli
kabátot, városi és utazó tündát a
legmagasabb árban. Mindennemű
használt butort veszek. Bleier Ig-
nátz, Szent-Pál-u. 12. 4699

Burgonya,

kitűnő ízű, kisebb-nagyobb meny-
nyiségben, házhoz szállítva kap-
ható Niederhauser Gyula gazda-
sága Arad, postaiók 163. 3260

Elveszett

péntek délben egy csipke zseb-
kendő M. betűve, a szíves megta-
láló illő jutalmat kap. Karolina-
utca 2. sz. I. em. 324

Krausz Paulin

színházépület több mint 110.000
kötetes kölcsönkönyvtára havi
előfizetése K. 1.40 vagy köteten-
ként 10 fill. 241

Bármilyen

bádogos és vízvezetési munkát
készít Diamant Jenő Arad, Weitzer
János és Kazinczy-utca sarkán.
2991

A legdivatosabb

Levelepapírok

a legolcsóbb ár-
ban beszerezhetőek

Jámbor Antal

papir- és írószerületében Arad,
Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal)

Telefon szám 1022. 1231

Fogak

huzása, fűtése, fogsorok, arany-
dak és koronák ideálisan szépen,
ragásra kitűnően, készülnek. 3091

Halmos

fogtechnikai termében Asztalos
Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-
tér és Asztalos Sándor-utca sark,
171

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 633.

Vakódi
Rózsa
burgonya

Nyirségből, métermá-
zsánként és waggon-
tételenként kapható:
Erényi és Kalmár,
Asztalos S.- és
Chorin Aron-utca
sarkok. Telefon 1025.

„Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság“

Vagyon. **Mérleg-számla 1914. december hó 31-én.** Teher.

	Korona	f.	Korona	f.		Korona	f.	Korona	f.
Telek és épület számla			451219	38	Részvénytőke számla... ..			576400	—
Gép számla... ..			169939	80	Tartalékalap számla			336672	—
Malomberendezési számla			166741	76	Nyereség tartalékalap számla			60000	—
Villanyvilágítási számla			4000	—	Tartalékalap kétes követelésekre			30000	—
Tűzbiztosítási számla... ..					Értékesökkenési tartalékalap számla	362316	74		
az érvényben levő kötvények értéke			51150	41	levonva új beruházásért	28548	02		
Értékpapír számla			23073	70		333768	72		
Őrlemény, búza és árpa számla			878137	53	hozzáadva ezidei átutalásért	166231	28	500000	—
Pénztár számla			90880	16	Tisztviselők nyugdíjalapja... ..			93311	81
Adósok számla			1623934	67	Munkássegélyzõalap számla			621	10
Szén számla			1000	—	Osztalék számla... ..			808	—
Zsák számla			17210	45	Elfogadványok számla			1332000	—
					Hitelezõk számla			325582	63
					Ovadék számla			97820	—
					1913. évi nyereség elővitel	15584	81		
					Ez évi tiszta nyereség	108487	52	124072	33
			3477287	80				3477287	80

Arad, 1914. december hó 31-én.

Uj. Tenner Lajos, s. k.
vezérigazgató.

Leipniker Adolf, s. k.
igazg. titkár.

A könyvelésért:
Bettelheim Miksa, s. k.
fõkönyvelõ iródaelnök.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Kintzig János, s. k.
elnök.

Gutzjahr Mihály, s. k.

Hehs Béla, s. k.

Kintzig Géza, s. k.

Dr. Tagányi Sándor, s. k.

Waldor Gyula, s. k.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel tételről tételre megvizsgáltuk és mindent rendben találtunk.

Arad, 1915. január hó 12-én.

A FELÜGYELO-BIZOTTSAG:

Dr. Csiky Odön, s. k.
f. biz. tag.

Laczay Endre, s. k.
elnök.

Waldor Béla, s. k.
f. biz. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy az Aradi Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság ügykezelését és könyvelését törvényes feladatunknak és ellenőrzési kötelességünknek megfelelően a múlt év folyamán több ízben megvizsgáltuk és mindenkor a legnagyobb rendet és pontosságot tapasztaltuk.

Az igazgatóság által előterjesztett 1914. évi zárszámadást a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a tényleges készlettel teljességgel megegyezőnek találtuk és jelentjük, hogy a mérleg a kereskedelmi törvény és a társasági alapszabályok rendelkezései szerint készült el.

Mindezeknél fogva hozzájárulunk az igazgatóságnak a kimutatott 108487 korona 52 fillér lefolyt évi tiszta haszon, ugyancsak a 15584 korona 81 fillér 1913. évi nyereség-áthozat hováfordítása iránti előterjesztéséhez.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy úgy az igazgatóságnak, mint nekünk a szokásos felmentvényt megadni méltóztassék és maradunk

Arad, 1915. január hó 12-én.

teljes tisztelettel:

Dr. Csiky Odön, s. k.
f. biz. tag.

Laczay Endre, s. k.
elnök.

Waldor Béla, s. k.
f. biz. tag.